Nagyvárad, 1898. IV. évfolyam 280. szám. Vasárnap, deczember 4.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . 3 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, deczember 3.

Kath. legényegylet Nagyváradon.

»Az idők viharai között épitsünk házat a békeségnek, — tüzzük homlokára a szent keresztet, — és Isten áldása lakik majd e házban!«

Kolping Adolf.

Félszázaddal ezelőtt emberi és polgári jogaik kivivásáért fegyverben állottak Európa népei. A népek szabadságharczát leverte a fejedelmek fegyveres ereje, de az eszme, amelyért küzdöttek, diadalmaskodott a fegyverek felett. Békésebb idők állottak be, bölcs férfiak tanácsa és lelkes szava megnyitotta az uralkodók szivét s a népek megkapták, amiért küzdöttek.

Az uj alkotmányon uj társadalmi rend épült. A szabadság és jog, mit a népek nyertek, az állami és tarsadalmi életnek uj lendületet adott. Fejlődésnek, virágzásnak indult minden.

Nagy fénynek nagy az árnyéka is. A korlátlan szabadság az ipar és kereskedelem terén csakhamar károsnak, ártalmasnak bizonyult. Az iparos osztály, amely a czéhrendszer eltörlésével erős támaszától lett megfosztva, az iparszabadság által pedig ki lett szolgáltatva a nagy tőke hatalmának, gyors hanyatlásnak indult. Ehhez a kezdethez sok más körülmény járult, melyek mind nehezebbé tették az iparos osztály helyzetét.

Még mostohább lett az *iparos ifjuság* sorsa. A szülei háztól elkerült, a mester házából pedig az uj helyzet által ki lett taszitva. Iskolába nem igen járt, nevelésével senki sem törődött. Nem csuda, ha az élet nehéz küzdelmében rossz utra is tévedett.

Ebből az iparos ifjuságból került ki egy férfiu, aki végig szenvedve az iparos ifjuságnak minden nélkülözését, minden szenvedését, arra az elhatározásra jutott, hogy életét az iparos ifjuság megmentésére szenteli. Huszonötéves korában hozzáfogott a középiskolához; vas szorgalommal, szivós kitartással — sok nélkülözés között — elvégezte tanulmányait, pap lett. Mint egyszerü káplán röglön hozzálátott nemes szándéka megvalósitásához. Maga köré gyüjtötte az iparos segédeket, oktatta, vezette őket, gondoskodott tisztességes szórakozásukról s óvta őket az erkölcsi és anyagi romlástól. Mikor sokan voltak körülötte — egyletet alakitott számukra.

E férfiu *Kolping* Adolf volt, alakitása a *kath legényegylet.*

Azóta terebélyes fává növekedett a Kolping által elvetett mustár mag. Ma az egész világon majdnem ezer legényegylet van. Magyarországon vagy 60.

Nagyváradon ma alakul meg az egylet.

* * *

A kath. legényegyletek terjedését nagyon előmozditotta *Leó* pápa, ki *Humanum gemco* körlevelében mint a társadalmi bajok egyik hathatós gyógyszerét ajánlotta a kath. legényegyleteket. Ezen alkalomból egyik fővárosi liberális napilap — a *Budapesti Hirlap* — a következőket irta vezérczikkében a kath. legényegyletekről:

»Egy pár katholikus legényegyesület létezik és virágzik az országban. Ama mesterlegények gyülekező helye ez, akik munkájukat becsülik, foglalatosságuk körében keresik boldogulásukat, de egy szellemi és lelki közösségre, ennek épüléseire és nemesebb szórakozásaira szomjasak. Egy-egy ilyen egyesület olyan kötelék, melyen belül a napi munkás egy ideálisabb élet élvezetére tesz szert, a közösség érzetében erkölcsileg fölemelkedik, a szellemi táplálék által, a melyet ott talál, pallérozódik és nemesül, alantas és nehéz sorsának egy derültebb oldalát birja. Ezek az egyesületek *jótékonyságot gyakorolnak tagjaik, jótékonyságot a társadalom iránt*, melynek egy szegény, sok csábitásnak, bünnek és eltévedésnek kitett osztályát ideális kapcsok által egymáshoz és hozzá — a társadalomhoz — füzi *Valóban bölcs és atyai tanácsa az a kath. egyház fejének, mely a terjedő társadalmi bomlás ellen a legényegyesületek alakitását orvosszerül ajálja — az egyházak aegise alatt.* Semmit sem ajánlhatunk melegebben, mint hogy minden nagyobb város lelkiatyái — katholikusok és nem-katholikusok — a Rómából jött bölcs tanácsot megfogadva, szeretettel, oktatással, nemesebb kedvtelések gyakorlásával üzenjenek hadat a gyülölségnek, békétlenségnek, elvadultságnak és erkölcsi bomlásnak, mely ma táborba iparkodik gyüjteni a kézimunkást a fennálló állami és társadalmi rend ellen.«

A kath. legényegyletek jellemzése legyen egyelőre elég ez az elfogulatlan féltől származó itélet.

* * *

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Parázs a hamu alatt.

A hidegkuti állomáson csak egy perczig állott a vonat. No, a beszálló közönségnek ez az egy percz is elég volt. Állott pedig ez a közönség egy lányos arczu honvéd-kadétból, a ki csakhamar eltünt az egyik másodosztályu kupéban.

Csinos gyermek volt a kadét, mondom, az attila csak ugy feszül a derekán. Máskor talán a tükörbe nézett volna elsőbben, hanem most szomoruan vágódott végig a bőrdiványon és pelyhedező bajuszán pödört egyet-egyet. Aztán felugrott hirtelen és odaállt az ablak elé . . . Messze elnézett a tar mezőkön, az itt-ott feltünedező buczkákon, mintha keresett volna valamit. Pedig csak egy-egy présház bukkant elő néha a domb oldalán, aztán nem látszott semmi.

Kanyarodott egyet a vonat. A kadét most még jobban kihajolt az ablakon és egy fehér csipkekendőt vett ki az öléből.

Amott, a mezőn pedig két libegő haju női alak tünt fel, kiváncsian várva a vonatot. Az egyik, a kisebbik, szőke lány batisztkendőjét szorongatta kezében és mikor észrevette azt a fejet ott, a kupé ablakában, egy kicsit félve, egy kicsit reszkető kézzel integetni kezdett. A kupé ablakában is lobogott a kendő; aztán egyszerre csak elrobogott mellettök a vonat. A kadét majd, hogy ki nem bukott az ablakon, ugy lóbázta a fehér csipkekendőt, az a szőkefürtü kis lány meg, ott a töltés alján, könnyes szemmel nézte a vasszörnyeteget, a mely elrabolja tőle azt, a kit az ő kislányos szive olyan igen nagyon szeret . . .

A kadét csak integetett folyvást, aztán — aztán hirtelenül kiesett kezéből a fehér kis csipkekendő. Egy kicsit ügyetlenül ejtette le és a nénje annak a kis lánynak el is mosolyodott ezen a kedves ügyetlenségen. Hanem Bodor Ilka alig, hogy elrobogott a vonat, felkapta azt a kendőt, eltette emlékül. A gőzmasina már messze járt ekkor, csak a kadét feje látszott ki az ablakból, aztán elmosódott az is . .

Ott busult a kadét a kupé sarkában és egy kis Mignon-képet vett ki a tárczájából. Csak nézte egy darabig e képet, aztán megtelett a szeme könnyel és egyszer csak azt vette észre, hogy egy nehéz csepp szalad le az attilláján. Már ekkor felébredt benne a katona. Hogy ő, a kit ezelőtt hat hónappal neveztek ki: honvéd-hadapród-tiszthelyettesnek, mondom, hogy ő sirjon. no ez igazán szégyenteljes dolog volna. Kitörölte hát a könnyet a szeméből, azt a kis képet pedig megcsókolta és visszatette a tárczájával együtt oda, a szive fölé. Aztán rágyujtott nagy keservében és füstkarikákat futt ki az ablabon.

Igy utazott a kadét . . .

Hidegkuton meg, abban a kis, illatos lányszobában, a hol ábrándok kavarognak még a levegőben is, nem jött álom a szemére ezen az estén egy szőke kis lánynak. Csak forgatta a párnát feje alatt szüntelenül, hiába.

A benyilóból beczézgetve, gyöngéden jutott el hozzá a kérdés:

— Iluskám, mégsem alszol? Mi bajod édes kis lányom?

— Semmi anyuskám, semmi . . .

Aztán csönd lett megint. A zokogást felfogta a habos párna, a könnyeket felitta a kis csipkekendő; az, a melyiket a kadét ejtett ki a kezéből délután . . .

* * *

. . . Az történt, hogy Árky Gyulát, a lányos arczu kadétot novemberben hadnagygyá léptették elő és egyuttal áthelyezték Hidegkutra. Ez az áthelyezés saját kérelmére történt, mivelhogy nagybátyja: Veér Ákos, az ott állomá-

Elismert legjobb minőségü kész
FEHÈRNEMÜEK,
Dr. Jéger-féle
alsóing és nadrágok.
Elegáns esernyők, nyakkendők, harisnyák és kesztyük.

BECZKAY LAJOS
Nagyváradon, Szt.-László-tér
A „MENYASSZONY“-hoz.

Elegáns őszi téli kelmék,
kitünő minőségü
vásznak,
ágyteritők, függönyök,
kész női derekak (blousok.)
Selyem és téli kendők minden kivitelben, feltünő olcsó árak mellett.

Mikor várad-ujvárosi plébános lettem, igen előkelő helyről felhivták figyelmemet, hogy Váradon is szükség lenne kath. legényegyletre. Magam is régebben tanulmányoztam az ügyet, a budapesti legényegyletben felolvasást is tartottam, — de a puszta szándéknál és tervezgetésnél tovább nem jutottam.

Másfél hónappal ezelőtt iparoslegények kértek, nem lehetne-e Váradon kath legényegyletet alakitani? Eszembe jutott Kolping szava: Az egyletnek legjobb terjesztői maguk a legények.

Elérkezettnek láttam az időt megindítani a mozgalmat. Ugy vettem észre, hogy az iparos ifjuság körében nagy az érdeklődés iránta, — biztam az Istenben, akadnak jóltevők is, lesznek a munkában segitők is. Hiszem, hogy a mai alakuló gyülés meg fog erősiteni reménységemben.

Isten áldja a tisztes ipart!

Dr. Vucskics Gyula.

Felekezetnélküliek.

A statisztikai évkönyv szerint Magyarországban 1897-ben a bevett vallások kötelékéből összesen 4935 személy és pedig 2364 férfi és a mi nagyon meglepő, 2571 nő lépett ki. Abszolute véve is legnagyobb a reformátusok vesztessége. (1885) aztán következne 1324 fővel a görög-keletiek s 1013-al a római katholikusok. Az ágostaiak közül 693 hagyta el hitét. Baranya, Békés, Csongrád, *Bihar* azok a megyék, melyekben a refolmáltak legtöbbet veszitettek. A görög-keletieknél Bács és Torontál, a katholikusoknál Bács, Baranya, Pest; az ágostaiaknál Bács és Békés. Ez arra mutat, h gy egyes megyékben általános a disszoluczió. Ezek közt Bács, Békés Baranya állanak elől. A fővárosban mindössze 17 esetet jegyeztek föl s ezek közt református nincs egy sem, zsidó pedig egy. Erdélyben és a felvidéken elenyészően csekély azok száma, a kik kényszerülteknek érezték magukat elhagyni apáik hitét a nihilért. A Dunántul, a Tisza-Duna, a Tisza és Marosköze mutatja a vallási bomlás legélénkebb jeleit. A Tiszántul pedig Bihar és Békés. Itt tehát a helyi tényezők hatását eltagadni lehetetlen.

Ezek a statisztika adatai.

Mindezideig e társadalmi veszedelem meggátlására nem történt semmi, de annak előidézésére annál több. Nem állitjuk, hogy szándékosan, de az erkölcsi sülyedés nyilvánvaló, okai ismeretesek.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, deczember 3.

Érdekes ülése volt ma a képviselőháznak. A nap szenzációját Rakovszky mentelmi ügye, illetőleg a mentelmi bizottság elnökének Chorin, Ferencznek remek beszéde képezte.

Daczára, hogy régi tagja a liberális pártnak, volt bátorsága állást foglalni a rendőri tulkapások ellen. A mentelmi jogról való fejtegetése oly mély jogászi tudással volt megfogalmazva — oly bátorsággal előadva, hogy az egész ellenzék tüntetőleg éljenzett mellette.

Fokozta e meglepetést és hatást, hogy egy másik kormánypárti szónok, *Kubinyi* is pártolta Chorin véleményét e *rendőrállamnak* bélyegezte Magyarországot.

— Bomlanak! — kiáltotta a baloldal.

Szőcs és Pinkovics mit sem tudtak gyöngiteni Chorin beszédjének hatásán.

Láng Lajos elnökölt. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitiése után *elnök* meleg szavakban elparentálta *Binder* Vilmos somógyujvári képviselőt.

Napirend előtt felszólal *Polónyi* Géza, hogy a *Terzatoi* interpellációjára a miniszterelnök mindezideig nem felelt, holott a 30 napi határidő már lejárt. *Bánffy* miniszterelnök válaszolva, megjegyzi, hogy e kérdésben még a szükséges információkat be nem szerezhette, miután neki ez ügyben ugy a horvát bánnal, mint Thun osztrák miniszterelnökkel értekezni kell.

Polónyi Géza Bánffyt a 30 napi terminusra ujból figyelmezteti.

Rakovszky mentelmi ügye.

Schmidt Gyula előadó benyujtotta a mentelmi bizottság jelentését s kérte, hogy tegyék ad acta az iratokat.

Chorin Ferencz, *mint a mentelmi bizottság elnöke* kötelességének tartja a mentelmi jog megvédését. A fenforgó eset nagy elvi fontossága is készteti felszólalásra.

A mentelmi jog alapja az országgyülés jogállása az alkotmányban, czélja az országgyülés tagjainak függetlenségét biztositani a hatalom nyomásával, vagy egyesek erőszakossága ellen. Az is czélja, hogy a képviselők kötelességeiket akadálytalanul teljesithessék. Az 1867-ben megállapitott rend is ilyen czélzattal állapitja meg a mentelmi jogot.

Két vonás domborodik ki: a felelőtlenség és a relativ mentesség. A képviselő a Házban mondottakért csak itt vonható felelősségre s csak akkor tartóztatható le, ha büntényben tetten éretett. 1889-ben a bíróság azt hitte, hogy egy képviselő tanuzás megtagadásáért azonnal elővezethető. Akkor a mentelmi bizottság a kormány átiratára kimondotta, hogy mindaz olyan birói intézkedés, mely a képviselőt, akár mint vádlottat, akár mint tanut, akár polgári, akár bünügyben törvényhozói kötelességének gyakorlásában bármely rövid időre *korlátozhatja*. Csak a törvényhozás előzetes engedélye alapján foganatositható, különben a mentelmi jog megsértése forog fenn.

A Házban s a sajtóban is hangoztak el szavak a mentelmi jog ellen a jogegyenlőség s a demokraczia nevében. A népképviselet teljes függetlensége ellen éppen demokratikus jelszavakkal küzdeni nem szabad. Arra tud esetet, hogy a végrehajtó hatalom akarta a mentelmi jogot korlátozni, de hogy ilyen *mozgalom a parlamentből indult volna ki, arra még nem volt preceedens.*

1866-ban, midőn a katonai hatóság egy képviselőt letartóztatott, akkor *Tisza* Kálmán inditványára egyhangulag rosszalását fejezte ki a kormány irányában.

Nem szabad azt a jogot gyengiteni hagyni, mely a népképviselet önállóságának és függetlenségének egyetlen alkotmányos biztositéka a végrehajtó hatalommal szemben. Olyan erősek-e az alkotmány biztositékai s olyan gyenge-e a végrehajtó hatalom, hogy könnyelmüen lemondhatunk erről a jogról, mely nem is a miénk, hanem a nemzeté?! A tények előtt nem zárkózhatunk el; a végrehajtó hatalom 1867. óta rendkivül megerősödött, az alkotmány biztositékai pedig gyengültek. Ilyen viszonyok közt az

---

sozó ezred egyik őrnagya. Ezzel indokolta barátai előtt áthelyeztetési kérelmét Árky. El is hitték, hiszen egy őrnagy nagy sarzsi már, annak a protekcziója sok kellemetlenségtől menti meg az embert.

Hogy ennek az áthelyezésnek mi *volt* a valódi oka, persze senki sem sejtette hármukon kivül. Valának pedig ezek: Bodor Ilka, Bohárné: a menyecske nénje, no meg Árky hadnagy. Csak ők tudták az igazi okát is ennek a dolognak. Más senki.

Veér őrnagy szivesen járt el öcscse ügyében, hiszen nagyon szerette Árky Gyulát. Még a nyáron, mikor látogatóban járt nála a »gyerek« — már ő csak igy hitta — jóformán maga adta neki ezt az eszmét. Igaz, hogy a »Gyerek« penditette meg először.

. . . Egy kicsit furcsa ember is volt ám Veér őrnagy. A milyen zsémbesnek látszott, olyan szeretetreméltó tudott lenni. Aránylag nagyon is fiatal volt még a rangjához, hanem azért szeszélyességében tultett az öregeken is. Alapjában különben jó ember volt s ez a szeszélyesség is csak úgy külsőleg nyilatkozott meg benne. Tudták ezt jól alárendeltjei s azért csak szemben rettegtek tőle, a háta mögött nem félt tőle senki. Hiszen ismerték már a jó szivét.

Árky Gyula is igy volt vele és azért szivesen indult el Hidegkutra. Tudta, hogy az őrnagy, ha ránczbaszedi is néha, hát nem lesz ártalmára, meg aztán ugy vonzotta abba a kis fészekbe valami. Az a kis Mignon-fotografia, ott a szive fölött . . .

Veér Akos, ugyis mint őrnagy, ugyis mint nagybácsi, persze nagyon éreztette vele a szubordinácziót.

— Aztán nem ám mindig szoknyás után futkosni, gyerek! Nekem minden este számot adsz róla, hogy töltötted a napot.

Arkynak egy kissé, mintha sértette volna az önérzetét ez a hang és felelni akart nyomban. Hanem, ahogy ránézett arra a mogorva arczra, hát elment a kedve a felelettől.

. . . És aztán hüségesen referálgatott mindig a nap eseményeiről. Az az, dehogy hüségesen, hiszen a leányhistóriáival sohasem hozakodott elő. Pedig hát, voltak ilyenek is! Mivelhogy a hadnagy rövidesen amolyan titkos imádottja lett a hidegkuti leányoknak.

Hanem Arkyt ez nem elégitette ki. Neki csak egy leányért vert a szive s ezzel az egygyel még eddig szót sem válthatott. Csak egyszer látta mindössze még és akkor is olyan környezetben, hogy nem férhetett hozzá. Pedig ugy szerette volna, ha szólhat vele . . .

Ezt az óhaját, egész akaratán kivül, az őrnagy valósitotta meg. Veér Akos megsokalta az öcscse képzelt szolidságát és egy napon igy mordult a gyerekre:

— Adta ficzkója! Hát annyira félsz a fehérnéptől. 'Sz a te korodban én! . . . No majd kikurállak, megállj! . . . Most pedig velem jössz.

Az őrnagy meglehetős jókedvében volt és Bodor ügyvédékhez állitott be öcsesével. A hadnagy, ez egyszer, mintha csakugyan félt volna a fehérnéptől. Mintha bántotta volna valami, ugy érezte és szinte szeretett volna visszafordulni a küszöbről. Hanem későn volt már. Az őrnagy bekoczogott és a nagy üvegajtó mögül egy kecses leányfej bukkant elő . . . Talán megijedt az őrnagytól, talán váratlan volt a látogatás, mivelhogy olyan zavart, piros volt az ő finom metszésü arcza is.

— Isten hozta őrnagy ur! — csak ennyit tudott mondani. Hanem az őrnagy hamarosan kimentette a zavarából; átvette tőle a szót, hogy még jobban zavarba hozza.

— Bemutatom az öcsémet: Árky Gyula hadnagy urat.

Most hát ujra szemben álltak egymással Árky, a mint kezében tartotta azt a hosszukás, fehér kezet, mormogott valamit. Olyasfélét, hogy nagyon örvend, különben pedig egyszer már volt szerencséje Bodor Ilka ő nagyságához A leány, a ki már legalább két percze, hogy ott felejtette kezét a hadnagyéban, feinézett végre. A szeme, mintha fénylett volna és arczáról mintha elszállt volna a pir. Szemébe nézett Árkynak és nyugodtan, szinte megelégedéssel mondotta:

— Igen, már ismerjük egymást.

— Lám! Mondom én, Ilus, hogy maga ezermester, mindent tud, mindent lát és mindent megtesz, a mit akar. Már ezt az én rossz öcsémet is ismeri! . . . Te Gyula, annyit mondok jól vigyázz a szivedre. Mert, a kire egyszer ráveti a szemet ez a kis boszorka . . .

alkotmányos demokraczia nevében *tiltakozik a a mentelmi jog gyengitése ellen.* Midőn az önkormányzat függetlensége annyira elgyengült, a *népképviselet függetlensége az alkotmány szent vára.*

A baloldalon lelkes, zajos éljenzés zug végig. A jobboldalon mély csend.

Chorin Ferencz rámutat *Miletics* Svetozar esetére, kit a kormány saját felelősségére birói határozattal elfogatott. Midőn az országgyülés összeült, a kormány a Háztól politikai felmentvényt kért és kapott, mert a Ház *Miletics* elfogatásakor nem volt együtt, de elfogatását az ország békéje halaszthatlanná tette. Ime itt a bíróság a felségsértés, a legnagyobb büntény daczára is csak a kormány felelősségére merte a képviselőt elfogatni. Mennyivel inkább kell a mentelmi jogot a *kormánytól közvetlenebbül függő rendőrséggel* szemben megvédeni! (Helyeslés.) Ha egy képviselőt rendőri kihágás esetén is le lehetne tartóztatni, akkor kár a fáradtságért, hogy mentelmi ügyekben a bizottság még hosszas jelentéseket terjeszszen a Ház elé.

A *képviselő tetten érés* esetén azonnal letartóztatható. De világos, hogy mely esetekben nem képviselőt nem lehet letartóztatni, olyan esetekben természetesen képviselőt még kevésbbé lehet letartóztatni.

A kuria kimondotta, hogy olyan rendőri közeg, aki egy egyént olyan kihágásért, mely csak pénzbirsággal sujtandó, letartóztat, a személyes szabadságnak hivatalos közeg által történő megsértését követi el.

A baloldal zajos helyeslése közt mondja el Chorin a *Rakovszky-Krecsányi* eset részleteit. Egy rendőrközeg felvilágositotta a rendőrkapitányt, hogy az az ur, akivel ő szóváltásba elegyedett, Rakovszky István képviselő. Ezzel a rendőrkapitánynak eljárását be kellett volna fejeznie, mert Rakovszkyt utólag beperelhette, de a rendőrkapitány Rakovszkyt *Perczel* Béni képviselő ujabb felvilágositása daczára is le akarta tartóztatni s csak *Szöcs* Pál interveneziójára mondott le erről.

Ez nemcsak a mentelmi jognak, hanem a *személyes szabadságnak is sulyos megsértése.*

A mentelmi bizottság többsége nem látja a mentelmi jog megsértését s azzal érvel, hogy Krecsányi nem ismerte Rakovszkyt s nem gátolta tényleg személyes szabadságában.

Minden testület tagjainak addig, mig állitásaik ellenkezőjéről nem győződik meg, tartozik hitelt adni. Már pedig Rakovszky és Perczel Béni beigazolták, hogy a rendőrkapitánynak egy rendőr s Perczel Béni tudtára adták, hogy Rakovszky országos képviselő.

De a másik érv is eltünik, mert a kuria kimondotta, hogy a letartóztatás, tehát a Btk. 193 §-ban megállapitott személyes szabadság megsértése már akkor befejeztetett, ha az *illető közeg az elfogatási parancsot kiadja* s az illetőt ama szabadságában gátolja, hogy ott maradjon vagy oda menjen, ahova személyes elhatározásával akar menni.

A fenforgó esetben a rendőrkapitány a hivatalos hatalommal való sulyos visszaélést és a képviselői mentelmi jog sulyos megsértését követte el. Hivatali közeg elleni becsületsértés esetén 100 frt pénzbirság a büntetés, tehát ilyen esetben bármely magános személyt sem szabad letartóztatni. (Viharos tetszés.)

Chorin most az utczai tüntetésekről szólva bejelenti, hogy a *rendőri állam* rendel alá a rendnek minden közszabadságot, de a *jogállam* a rendőri hatalmat is korlátozza s a törvénytiprást megtorolja. A szabadelvü párt tagja vagyok sok év óta, szól végül Chorin. s igy hogy ezek a közszabádságok védelmére hivatott szabadelvü párt részéről szükségesnek tartottam elmondani mindent.

A miniszteri székeken csak *Perczel* ül egymagában, a több miniszter künn van. A jobb oldal mély csöndben ül s az ellenzék hosszasan, lelkesen éljenezte Chorint.

Gyenge védelem.

Szöcs Pál *fenntarja a mentelmi bizottság előtt* tett vallomást, de sajnálja, meg nem csalatkozhatik a kisebbség véleményéhez. Kiemeli, hogy Rakovszky Krecsányi kapitánynak ezt mondta: »Majd megtanitom én magát!« Krecsányi akkor, mikor felkérte, hogy bocsássa szabadon Rakovszkyt, engedett a kérésnek. (Fölkiáltások: De kegyes!). Rakovszky oly szenvedélyes volt az utczán, mint itt a Házban szokott lenni. Nagy zaj balról. Eláll). Agresszsiv módon lépett föl. (Folytonos zaj.) A mentelmi jogot meg nem sértették, aztán a rendőrkapitány feladata nagyon sulyos volt, vegyék ezt tekintetbe. Végre is nem lehet 800 törvényhozó egyén véleménye a mértékadó. (Ellentmondás).

A nemzet joga.

Győry Elek tisztábban kifejteni a mentelmi jogot nem lohet, mint tette Chorin. (Fölkiáltások Éljen Chorin!) A ki Chorin után felszólalt, az csak fokozza az ő csodálkozását, hogy emellett a tényállás mellett sem lát mentelmi sérelmet. A rendőrkapitánynak sulyos lehet a feladata, de felelős érte a miniszter. A mentelmi jog a nemzet joga, nem szabad azt pártkérdéssé tenni. (Zajos helyeslés.) A képviselőnek a Házba mennie nemcsak joga, hanem kötelessége és őt a Salvuo conductus védi. Nem méltó hát a Házhoz az az állitás, hogy ez az ügy csak Rakovszky és Krecsányi ügye. Oda jutottunk már, hogy az előállitás szava alá rejtették a legnagyobb törvénytelenséget és a cendőr már azt hiszi, hogy neki minden szabad. Azt mondja, rend az első — a szabadságot vigye az ördög. A belügyminiszter sőt most már a mentelmi bizottság is fölbátoritja azt a csendőrt. A mentelmi bizottság mint valami nagy kegyet, nagy leereszkedést, jellemzi azt, hogy a rendőrkapitány a képviselőt szabadon bocsájtotta.

Valami nagy sérelmet látnak abban, hogy Rakovszky nem igazolta azonnal magát. Hát passzus kell ahhoz, hogy valaki a Házba jöhessen, hát a *Bach-korszakot* elevenitik föl! *Szaszulics* Vesát Oroszországban a bíróság felmentette, a rendőrség pedig ezután közigazgatási uton Szibériába szállitotta, ez az Önök rendszere. (Zajos tetszés az ellenzéken.) Hát akkor lesz megóva a mentelmi jog, ha valamelyik képviselő lelövi a jogát megsértő rendőrt. (Zajos tetszés a baloldalon.) Ne csináljanak pártkérdést ebből az ügyből, ne szabaditsuk föl minden törvénytelenségre a hatalmat. Pártolja a kisebbség véleményét. (Éljenzés az ellenzéken.)

A következő szónak *Psukovics* József kormánypárti azt fejtegette, hogy a rendőrkapitány Rakovszkyt nem akarta képviselői kötelességének teljesitésében megakadályozni, sem pedig a kormánytól erre utasitást nem kapott, mert ily kormány egy napig sem tarthatná fönn életét. (Zajos nevetés az ellenzéken.)

A rendőrállam ellen.

Kubinyi Géza kijelenti, hogy a mentelmi jog sulyos megsértését látja s meggyőződésének teljes erejével csatlakozik Chorin szavaihoz.

— Ej, őrnagy úr! Ma megint ballábával kelt, hogy ilyen rosszul bánik a mi kis lányunkkal! Egy csinos fiatal asszony pirongatta igy az őrnagyot, Bohárné, az Ilus nénje, a ki most lépett a szobába.

— Úgy, úgy! Csak szidjon össze nagyságos asszonyom,| megérdemlem, bókolt az őrnagy, de előbb hadd mutatom be unokaöcsémet ...

— Ah! Árky hadnagy úr! Isten hozta nállunk. Olvastam az áthelyezését, elég nem szép, hogy eddig nem keresett fel bennünket. Hiszen régi ismerősök vagyunk már! ...

Veér Ákos, mintha megint a régi, morózus katona lett volna. Sehogy sem fért a fejébe a dolog s egy kissé indulatosan kérdezte Bohárnét.:

— Hát már maga is? Ugyan honnan ismerik a Gyulát?

— Ezelőtt másfél évvel ismertük meg, mikor a szomszédban, Tölgyesen voltak terepfelvételen a ludovikás gyerekek. Mi ketten, Ilus, meg én, sokat jártunk akkortájt Tölgyesen.

— Aztán meg a nyáron is találkoztunk egy-két mulatságon; akkor még kadét volt a hadnagy úr ... Ezt az Ilus vetette közbe.

Árky Gyula úgy szerette volna, ha ezért a pár szóért megcsókolhatja a kezét. Hiszen ez a pár szó olyan sokat mondott ...

Éz Bodorné is bejött, az Ilus édes anyja. Egy deresedő hajú öregasszony, aki még mindig arczán viselte régi szépsége nyomait. A mamát még nem ismerte a hadnagy. Oh! mikor a kislány először szeret, akkor ritkán kéri ki a mamája véleményét.

Mikor bemutatták Árkyt, olyan különös ihtettel vonta ajkához azt a kezet, a mely nagyra nevelte a selymes haju, beczézgetett leányt, akinek a képe előbb besimult a szivébe. mielőtt az a kép oda került volna a tárczájába, a szive fölé ...

Később Bodor ügyvéd is bejött hozzájuk. Igen vigan voltak igy és Gyula hadnagy nem tudta, mit higyjen nagybátyjáról. Az őrnagyot mintha kicserélték volna. Mindegyre Ilus körül settenkedett. Hanem Ilus ma sokkal csendesebb volt, mint máskor. Ha szerét tehette, odaült a kerevetre, a hadnagygyal szemben. Szótlan volt igy is, csak a buzavirágszin szeme ragyogott a szokottnál fényesebben ...

A hadnagy aztán már tudta a járást. Az őrnagy nélkül is oda talált Bodorékhoz, ugy esett legtöbbször, hogy az őrnaggyal amugy is találkozott — ottan.

... Egyszer aztán hallatlan dolog történt. Az őrnagy imigyen szólott hadnagy-öcscséhez:

— Van-e kedved mulatni, fiu?

— Parancsára őrnagy ur!

— Ugyan ne mókázz?! Ma nincs szubordináczió. Szedd magad rendbe, aztán elmegyünk egy kis czigánymuzsikára.

— Kész örömest, felelte Árky és hamarjában azt sem tudta, hova legyen. Mi lelte az ő mogorva bátyját? Hogy ennyire leereszkedik? Hozzá még kávéházba hijja czigánymuzsikára! ...

Félóra mulva már ott ültek a szeparéban a kerek márványasztal mellett. A czigány ábrándosan, szivhezszólóan huzta és Veér Ákos borongó, szentimentális arczczal töltötte a habzó Jampuszt a csiszolt pohárba.

— Igyál gyerek! biztatta Gyulát és olyan melankólikus hangulat vett erőt rajta. Mintha nem is ő lett volna ...

Mikor a harmadik üveg rummnak a közepe felé jártak már, az őrnagy kiparancsolta a czigányt és beszélni kezdett.

— Gyónni akarok édes fiam — Ugy ismerted eddig a vén nagybátyádat, hogy annak már kiégett a szive. Csak az uniformisnak él, hogy előbbre lépjen és hogy a fiatalságot továbbra is gyötörje. Hiába is tagadnád, tudom jól, ti igy vélekedtek rólam.

És hát, értem is, hogy igy ismertek engem. Sokat csalódtam már ebben az életben és ez a sok csalódás idő előtt megvénitett. Fanyar lettem, darabos, szeszélyes, hiszen hajlamom is volt erre mindig és az élet sokat leperzselt a szivemből. Igy aztán, szivtelennek is látszottam lassankint. Magad is ilyennek ismertél ezideig ugy-e?

A hadnagynak meglehetősen csillogtak már a szemei, hanem azért erősen bizonykodott, hogy nem, ő sohasem vélekedett igy. Az őrnagy pedig folytatta:

— Hát félreismertél, ha igy ismertél eddig. Hogy mi volt a multban, azt hagyjuk el! ... Sokat lángolt, sokat égett a szivem hiába, de azért nem égett ki még egészen. Maradt egy

A személyes szabadságot is veszélyeztetve látja. A mentelmi jogot a nemzet érdeke teszi nagy jelentőségüvé, nem egyéni előjog. Nálunk tekintettel különös közjogi helyzetünkre: az alkotmány biztositéka. A mentelmi bizottság előtt *két feltétlenül szavahihető tanu vallomása* szerint *Rakovszky semmi olyan bünténytnem követett el*, mely miatt azonnal le kellett volna tartóztatni. Psukovitssal szemben megjegyzi, hogy a rendőrkapitány a letartóztatást ezzel a kijelentéssel, hogy: »*Az nekem mindegy, a képviselő urat le kell tartóztatni.*« Fentartotta, miután Perczel Béni felvilágositotta, hogy Rakovszky a képviselőház tagja.

— Én a szabadelvüség mellett küzdöttem s ez eszmék zászlaja alatt akarok meghalni. De a szabadelvüség alapelve ez: szabad polgár, szabad általamban.

Ha a személyes szabadságot korlátozzák, rendőrállamot létesitenek. Ezért foglalt állást a mentelmi jog megvédésére.

Bartha Miklós: Ez nem tetszik a szabadelvü uraknak.

Kubinyi Géza: Ha a pártéletben nagyfontosságu kérdésben a párt többségével vagy a kormány kimondott akaratával ellentétes a meggyőződése, abban az esetben, ha csekély jelentőségü kérdésről van szó, nézetét alárendeli a többség akaratának, fontos kérdésben pedig, ha ellentétes a meggyőződése, kilép a pártból s nem támogatja tovább a kormányt, mely tőle meggyőződésétől ellenkezőt kiván.

Éppen ezért irta alá a kisebbség különvéleményét, hogy itt documentálja, hogy ez a kérdés sem pártkérdéssé sem kormánykérdéssé nem tétetett.

(Öt percz szünet.)

Szünet után *Molnár* Béla interpellált.

Kossuth Ferencz a Savorsky — Thunféle interpellácziő ügyében interpellált.

Hétfőn az indemniti vitát folytatják.

Tömeges kitüntetések.

A királyi kegy az 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából mintegy 4404 egyént érdemesitett kitüntetésre. E tömeges kitüntetések vázlatát tegnapi lapunkban már közöltük, most folytatjuk a következőkkel:

*

Az ezred tulajdonosi jubileumi érmet, mely a leirás szerint az ezred zászlaján illetve a diszkürtökön viselendő, egy 200 arany sulyu, tojásdad alaku érem a felség dombormüvü arczképével azon ezredek kapták, melyeknek a Felség a tulajdonosa.

A legfőbb katonai méltóságok kitüntetése.

Ő Felsége a gyémántokkal ellátott katonai érdemkereszttel a következőket tüntette ki:

Rainer főherczeg táborszernagy;
Frigyes főherczeg táborszernagy;
báró *Appel* lovassági tábornok:
herczeg *Windisch-Graetz* lovassági tábornok
báró *Beck* táborszernagy;
báró *Reinländer* táborszernagy;
báró *Waldstätten* táborszernagy;
gróf *Grünne* lovassági tábornok;
gróf *Welsersheimb* táborszernagy;
gróf *Paar* lovassági tábornok;
Ferencz Ferdinánd főherczeg;
Jenő főherczeg;
Ottó főherczeg;
Lipót Salvator főherczeg;
Ferdinánd Károly főherczeg;
Kineveztetett továbbá:

Albrecht württembergi herczeg ezredes a 73. sz. gyalog ezred tulajdonosává és

Ferencz Ferdinánd főherczeg a 6. sz. hadtest-tüzérezred tulajdonosává.

A hadügyminiszternek a következő irat szól:

Kedves ns. *Kreighammer* lovassági tábornok!

Önnek Szent-István-rendem nagykeresztjét a dij elengedésével adományozom.

Kelt Bécsben. 1898. évi november hó 30.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Belopotoczky Kálmán tábori püspök kitüntetése.

Dr. *Belopotoczky* Kálmán tábori apostoli vikáriust az uralkodó 50 éves jubileuma alkalmából magas kitüntetés érte, Ő Felsége legmagasabb érdemrendeinek egyikét, — mint a hivatalos lap legutóbbi számában közölt kitüntetések között olvassuk, — *a Ferencz József-rend nagykeresztjét* adományozta részére.

A kitüntetett főpap, ki jelenleg Bécsben tartózkodik, Nagyváradnak régi ismerőse, hosszabb ideig élt köztünk s szives, előkelő modora s bőkezü adakozása által tünt ki. Nem rég egy nagyobb alapitványáról adtunk hirt. A kitüntetett hire városunkban nagy örömet keltett, ami szintén bizonyitéka annak, hogy hosszas távolléte daczára magas személye folyton jó emlékünkben van.

Katonai kitüntetések.

A VII hadtest parancsnokát bayersheimi lovag *Schwitzer* Lajost, és parancsnokló tábornokot Temesvártt, a 82. sz. gyalog ezred tulajdonosává nevezte ki a felség.

A Lipót rend lovagkeresztjét ns. *Pokorny* Árminnak, a 17. gy. hadosztály parancsnnkának az *I. osztályu vaskorona rendet* erdődi gróf *Pálffy* András lovassági tábornoknak, ő Felsége magyar testőrsége kapitányának adományozta.

A katonai érdemkeresztet lovag *Wiumb* Emil ezredesnek az Alexis orosz nagyherczeg 39. sz. gy. ezr. *Fodlalah el Hadad* Mihálynak, a ménes intézeti karnál ezredes, a debreczeni m. kr. állami méntelep katonai osztálya parancsnokának: *Szetkov* Szilard vezérkari alezredesnek Ferencz Salvator főherczeg 15. sz. huszárezrednél, *Jankovics* József őrnagynak, a 19. hadosztály tüzérezrednél és *Sebetic* Rajmud 1. oszt. századosnak és testőrsegédtisztek ő Felsége magyar testőrségénél adományozta a Felség.

A koronás ezüst érdemkeresztet nyerte *Sanberer* Károly őrmester a 37. gy. ezrednél *Balázs* Péter őrmestes a 7. sz, II. Vilmos huszárezrednél *Eberhard* Károly tüzmester a 19 sz. hadosztály tüzérezrednél.

Elrendelte továbbá Ő felsége, hogy *legfelsőbb megelégedése* tudtul adassék *Wayner* Vilmos alezredesnek a 37. sz. gy. ezrednél, *Scholcz* Albert főhadnagynak a 37. sz. gy. ezrednél; ns. *Strada* Gyula főhadnagynak a 7. sz. Vilmos huzárezrednél; *Lauger* Rudolf főhadnagynak a 19. sz. hadosztály tüzérezrednél;

A pénzügyi palota épitése.

— A szépészeti és közlekedési szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután tartott ülésében tárgyalta a Fő-utcza utczavonalának az irgalmasok tárháza és a megyei közkórház közötti részén leendő megállapitását.

Jelen voltak: Komlóssy József elnök, dr. Bulyovszky József, id. Gyalokay Lajos, Száhlender

---

kis parázs a hamu alatt, a mely talán ki is gyuladhat még.

Érzem, öregszem már és nagyon meguntam ezt a sivár, magános életet, a mely mindig egyformán szürke. És most már egyre ridegebb lesz. Mulnak az évek, egy a más után s én majd egyszer csak magamra maradok egészen. A ki körülöttem van lassacskán mind fészket rak magának, csak én maradok — egyedül. Ettől az egyedülléttől ugy félek én! . . .

Kiszemeltem hát magamnak valakit, a ki olyan édessé, barátságossá tenné otthonomat, a mely egyre ridegebb lesz nekem. A tenyeremen hordoznám ezt a kis angyalt, csak azért, hogy redős homlokomat én is lehajthassam puha, bársonyos tenyerébe . . .

Hiszen az időm, az arczom nem olyan vén még, csak a lelkem öregszik, aszalódik régóta. Hanem azóta, hogy közelébe jutottam ennek a kis angyalnak, mintha nem is én volnék . . . Igen, kigyuladt az a szikra-parázs ott a hamu alatt és meleget áraszt maga körül. Lángja nem csap már olyan magasra, mint hajdanta, de több meleget áraszt . . . Érzem utolsó tüze ez hamvadó szivemnek, a mely talán ki sem alszik előbb, mint az éltem lángja, vagy ha kioltják, akkor csak hamu marad vissza, a melyben kiégett a tüz, kialudt az utolsó parázs . . .

Te fiu, ne nevess ki azért, amit most mondok . . . Szeretem a kis Bodor Ilust, Istenemre szeretem ezt az édes, kis gyermeket! . . .

Árky Gyulának egyszerre elszállt fejéből a mámor. Homlokán kidagadtak az erek és felugrott az asztal mellől.

— Ákos bátyám! tört ki belőle az indulat.

— Csillapotjál fiu! Talán nevetségesnek tartod a dolgot, a mire vén nagybátyád ráadta a fejét; lehet, az is. Talán nevetsz rajtam, a ki fölött neked a fiatalabbnak előnyöd van; jól teszed. De nézd! Sokkal fiatalabb vagy még, semhogy komolyabb szándékod lehetne a lánynyal. Hiszen, oda rengeteg pénz kell! . . . Különben, ismerem én a hadnagy szerelmet még a magam idejéből. And'res Stadl, and'res Mádl! . . .

Nekem azonban komoly a szándékom. A kauczióm is megvan, hát megpróbálom . . . A napokban megkérerem Ilust . . . Hátha — talán! . . . De igyunk, Gyula!

Hanem Gyula nem ivott. Sápadt volt az arcza és azt hitte, mindjárt rája szakad a világ.

— Köszönöm a bizalmat Ákos bátyám; tudom, tied lesz a lány . . .

— Akkor hát, igyál a boldogságomra.

Erre már kellett inni. Gyula fenékig üritette a gyönyöző nedüt, pedig mintha méregpohár lett volna.

. . . Másnap két csokrot kapott Ilka. Pompás, gazdag volt az egyik, ezt az őrnagy küldte. A másik, amilyen egyszerü, olyan kedves. Árvácskákból, nefelejcsszálakból kötötték a hadnagy csokrát. Ilka persze ez után nyult először. A csokorból egy rózsaszin levélke hullott az ölébe. Csak ennyi volt az egész:

Édes Ilka!

Bocsássa meg, hogy olyan sokat alkalmatlankodtam. Most tudom csak, nem volt jogom hozzá. Hiszen, ugy sem vehetem el soha, akkor hát mit rontom el a szerencséjét? . . . Hogy én erre nem gondoltam eddig! . . . De, talán még nincs késön. A napokban megállapithatja a szerencséjét. Adjon az Isten boldogságot is hozzá, hiszen Maga megérdemli! . . . *Árky.*

Mire végére ért a soroknak Ilka, leroskadt egyik karosszékbe. A csokor ott hevert lábainál, a levelet pedig ott szorongatta a kezében. Igy ült könnyezve, fájdalmasan, mikor édes anyja benyitott hozzá. Érte jött, hiszen kérők jártak a háznál; Veér őrnagy kérői. Hogy milyen eredménynyel jártak, azt könnyen leolvashatta volna az ember a komor arczokról, mikor rövid idő multán eltávoztak.

Az őrnagy kosarat kapott . . .

* * *

Veér Ákos, aki két hónapig nem mutatkozott sehol, általános csodálkozást keltve megjelent a tiszti estélyen. Csak ugy becsületből jött el, az ezredes kérésére. Behuzódott a buffetbe és szinte bántotta fülét a zene. Rossz kedvü volt és már éjfél előtt menni készült.

Egy pillanatra benézett a tánczteremben is. Épen akkor, mikor »hölgyválaszt« kiáltott a rendező. Ebben a pillanatban ott termett előtte egy szürke ruhás kis lány: Bodor Ilka és kecses pukkedlit csapván, tánczra kérte az őrnagyot. Bosszantotta ugyan a dolog Veér Ákost, holmi

Károly, Cuttmann József, Schöpflin Ágoston, ifj. Rimler Károly, Mezey Mihály, Sztarill Ferencz, dr. Hoványi Gyula, ifj. Rimler Károly, dr. Kornstein Lajos, dr. Baróthy Ákos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Busch Dávid, Lovas Zsigmond, Ragány János és Szüts Dezső jegyző.

Komlóssy József elnök előterjesztette, hogy a mostani tanácskozás tulajdonképeni tárgya az épitendő pénzügyi palota épitési vonalának megállapitása s ezzel kapcsolatban a Popper-ház emeletre épitésének kérdése.

A bizottság tudvalevőleg már több izben foglalkozott a kérdéssel.

Három terv forgott eddig a bizottság előtt. Az egyik a Dőry-ház sarkától az irgalmasok keritésének a Popper-ház felöli sarkáig tervezte az épitési vonalat; a másik szerint az egész utcza hosszban két méterrel beljebb épült volna a palota; a harmadik terv szerint az irgalmas rend főépületének sarka és a Popper-ház felöli saroktól bemérve 5 métert, lenne az egyenes épitési vonal két végpontja.

Mivel időközben Popper József épitési engedély iránt folyamodott, a közgyülés visszaadta a dolgot a szakbizottságnak, hogy ezzel kapcsolatosan mint összefüggő kérdéseket ujra tárgyalja.

A tárgyalás megkezdése előtt az irgalmas rend ujabb beadványát olvasták fel, a melyben az épités sürgőssége miatt a kérdés eldöntését mielőbb kérik. Legalkalmasabbnak találnák az első tervet, de készek bármelyik terv szerint is épiteni, mert nem akarják a város fejlődésének utját állani.

A levágott terület négyszög méterjét 10 frtjával adja a rend. Ha azonban a 3-ik tervet fogadnák el, az 5 méteres levágással, a város tulajdonába átmenő 500 négyszögméter terület vételárát 15 év alatt fizetheti a város 4% kamat nélkül.

Először *Gyalokay* Lajos szólalt fel. Szépészeti és pénzügyi szempontból szól a kérdéshez. Az izléstelen kiszögellést el kell tüntetni s legtermészetesebb ha az irgalmas rend háza szögletét és a Popper-ház szögletét veszik épitési vonalnak. A baloldalon pedig a Hadady-árucsarnok elbontásával szélesitik az utczát. Ez a fizetésnél sem terhelné meg nagyon a várost, mert a területet 15 év alatt lehetne fizetni. A Popper-ház levágása többe kerülne.

Ezután felolvasták Popper József egy beadványát, a szerint a háza levágásáért kárpótlásul a szomszédos Verner-féle ház megvételét kéri. Ez *csak* 18,000 frt.

Ifj. *Rimler* Károly nem látja forgalmi tekintetből szükségét az utcza kiszélesitésének; s különben is drága □ méterenként 10 frt. Azt a tervet pártolja, hogy a pénzügyi palota vonalát az irgalmasrend kőkeritésén belül 2 méterben állapitsák meg.

Busch Dávid főmérnök a Popper-ház levágása, vagy kisajátitása ellen van, mert azzal ugy sem lenne segitve, mivel a másik ház, a hol a pálinkás bolt van, még mindig ott állna. Ez pedig nincs az 18,000 frtba számitva. Különben sem az a czél, hogy az utcza fordulót még élesitsük, hanem azt a Hadady-telep elbontásával simábbá kell tenni. A főmérnök terve szerint ezen az oldalon a hid kiszélesités és más munka mintegy 15—16 forintot tenne.

Száhländer Károly a Popper-ház épségben hagyása mellett érvel.

Dr. *Hoványi* Gyula két szempontot vesz irányadóul: 1-ör, hogy mennyire lehet, a jövőre is tekintve, a lehetőleg szélesitsék az utczát; 2-or az utcza két oldal vonala parellel menjen. Inditványozza, hogy egyfelől a közkórház sarka, másfelől az irgalmasrend mostani épületének a sarka vétessék a vonal két pontjául. Igy a Popper-házból leesik 5 méter, de ezt később, ha épit Popper, akkor is megváltathatja a város. Igy adjanak neki épitési engedélyt. A Hadady-telep felőli szélesités felett is rá ér a város akkor határozni, ha a villamos vasut épitése azt szükségessé teszi.

Mezey Mihály szintén a Popper-ház levágása mellett szólalt fel.

Dr. *Bulyovszky* József igen nagy tehernek tartja, hogy a Popper-ház kisajátitásáért 18,000 frtot fizessen a város.

Még többek hozzászólása után véleményezi a szakbizottság, hogy a Popper-ház a mostani vonalban hagyassék meg.

A pénzügyi palola épitési vonalának megállapitását akként javasolják, hogy az irgalmas rend főépülete sarkától megtartsák mindenütt az itteni 29 méter utczaszélesség tartassék meg. Igy 464 □ méter területtel szélesedik az utcza.

Ezzel a tanácskozás véget ért.

A tanitók Körének megnyitása.

Nagyvárad, decz. 3.

Ritkán részesül a ember olyan műélvezetben mint aminőnek az este voltak a részesei azok, kik a Tanitók Körének megnyitó ünnepélyén megjelentek. Olyan egyszerü spontán jókedv volt az, amely az egész ünnepélyen végig volt s a mely ép azért volt olyan jól eső, kedves, mert őszinte, igaz szivből fakadt.

Vajha állandó lenne az a kollégiális érzet, mely az este Nagyvárad tanitóit felekezeti és rangkülönbség nélkül összehozta s hisszük is, hogy semmi sem fog diszonantiát előidézni ennek a nagy tábornak a humánikus együtértésben és összmüködésben, ha a tagok vállvetett erővel közösen igyekeznek megvalósitani azt a nemes eszmét, amelyet hazájuk és embertársaik boldogitására, mint legszentebb életczélt maguk elé tüztek.

Az ünnepélyen, amely ezután minden hónap első szombatján *felolvasó* estély alakjában állandósittatott, a következők voltak jelen.

Nők: Beleznay Antalné, Bodnár Jánosné, Farkass Etelka, Friss Regina, Katonáné T. Róza, Kunyhósi Auguszta, Kohn Szeréna, Kohn Etelka, Kovalikné H. Paula. Kolvád Vilmosné, Makkay Katalin, Máté Anna, Markovits Pálné, Paulik Péterné, Réz Mihályné, Rosonbergné Flesch Debóra, Rolits Ilona, Stark Róza, Raffayné Sz. Julia, Rechtné B. Zsófia, Reinhertz Dóra, Slesinger Miksáné, Szücs Izsóné, Varga Teréz, Vaday Józsefné és Vagner Berta.

Férfiak: Stark Gyula elnök, Auspitz Adolf, Beleznay Antal, Bodnár János, Bátki Endre, Bródi János Domokos Andor, Cserei Géza, Deutsch Dávid, Gábel Jakab, Gasperik Lajos, Huszár Károly, Jánosházi János, Kovalik János, Klein Antal, Mikusai József, Markovits Pál, Makkay Sándor, Nagy Béla, Nagy Lajos, Paulik, Péter, Réz Mihály, Sipos Urbán. Slesinger Márk, Szüts Izsó, Szemes Imre, Szamborovszki Rezső, Schön Adolf, Vaday József, ifj. és id. Vellner Alajos és Vomácska József.

Elnöklő Stark Gyula szivélyes szavakban üdvözli a megjelenteket köszönetet mond érdeklődésükért s egyszersmind fölkéri a tagokat, hogy a kört a mely minden nap 4—8-ig nyitva van, látogatásukkal élénkebbé tenni annál inkább is sziveskedjenek, mert itt különféle szórakoztató eszközök állanak rendelkezésükre, de meg másrészről hadd lássák azok, akik fennen hangoztatják, hogy a tanitók köre muszáj kör, — hogy bizony nem az, hanem igenis életerős virágzó kör, a mely megérdemli minden tanitó és tanférfiu támogatását. Ezután a tulajdonképeni ünnepély kezdődött Kéler gyönyörü nyitányával, amelyet Bátky Endre és Vomácska József adtak elő zongorán a nálluk megszokott precizitással. Majd Bodnár János kir. tanitó hangolta derültségre a publikumot Gabányi egyik monológjának találó alakitásával. Ezután a tárogató mélabús hangjaiban gyönyörködött a közönség, amely Vomácska József kesergett el egy pár hires kurucz nótát bánatosan, szomoruan Bátki zongora kisérete mellett.

Az ünnepély után a tagok vidám hangulatban a zöldfában gyültek ismerkedési estélyre össze, ahol fesztelenül egész késő óráig álottak.

---

lányos értetlenségnek tartotta, hanem hát nem volt mit tenni róla. Meg aztán, olyan bájos is volt ez a gyermek . . .

Az egyik fordulónál szólt valamit a leány:

— Szünóra alatt egy-két szóért esedezem őrnagy ur. Alázatos, szinte könyörgő hangon mondta e szókat Ilus.

— Rendelkezzék velem.

Az őrnagy nem a legjobb kedvvel várta be a szünórát. Mikor aztán elérkezett, Ilka odahuzódott Veér Ákos mellé és szinte suttogva beszélt vele. Mamáék asztaltársaikkal mulattak addig, Gyula hadnagy meg régen elpárolgott már. Szobaáristomot kapott éjfélkor Ilkától . . .

— Édes őrnagy ur! Könyörüljön rajtunk! Hiszen maga olyan jó!

Ez volt az utolsó szava Bodor Ilusnak, többet talán nem is tudott volna mondani. Könyek lepték el a szemét.

Az őrnagy, mogorva arczu katona pedig olyan jóságosan nézett a leányra. Ugy szerette volna végig simitani a puha, szőke haját, a harmatos tejszin arczát és odasugni a fülébe: mindent megteszek érted, édes jó gyermekem.

Mert a parázs nem aludt ki még a hamu alatt. Még pislogott, móg melegitett . . . A mit most érzett, többé nem az a sóvárgás volt már a puha, meleg fészek után, hanem az a jól eső melegség, az a csöndes gyönyör, a mely az apák szivében lakozik . . .

Lágyan, szinte beczézgetve csak ennyit mondott a pirosló kis lánynak:

— Hát jó! Legyen nyugodt Nagysád! Majd teszünk valamit.

— Két hét mulva magához kérette az öcscsét, Árky Gyula hadnagyot.

— Hadnagy ur! Atadok önnek 30,000 frt értéket. Egy része készpénz, egyrésze értékpapir, ha nem volna elég, ráiratom a hidegkuti nyaralómat is. Itt van, fogja. Olvassa meg. Ugy! Most pedig menjen egyenest Bodor ügyvéd urhoz, kéresse meg a kisebbik lányát. Azt kivánja a családom és az ön becsülete, meg aztán egy ártatlan sziv nyugalma, boldogsága is . . . Ha pedig ezt megtette. kérje rögtön áthelyeztetését. Majd én szorgalmazom, hogy elintézzék. Értette? Akkor hát végeztünk!.

Gyula hadnagy nem tudta, hova legyen örömében. Csak az a czinikus visszataszitó modor fájt neki.

— Köszönöm ezt a nagylelküséget őrnagy ur, de nem érdemeltem meg . . .

— Ebben igaza van! En a menyasszonyának adom ezt a pénzt.

— En meg igy nem fogadhatom el! . . .

Csend következett ezután, farkasszemet néztek. Az őrnagy haragosan, a hadnagy kérlelő, esdő nézéssel.

— Edes Ákos bátyám! Adja legalább olyan jó szóval, a milyen jó szivvel nekünk szánta. Hiszen én nem álltam az utjába, Ilus szabadon határozott . . . Bocsásson meg nekem ...

Veér Akos el akarta kapni a kezét, hanem későn volt már. Nagyot csörrent a hadnagy kardja, megcsuklott a térde. Gyula ajkához vonta már a kezet, könnye hullott rája. Az őrnagyban is felébredt megint a nagybácsi és átkarolta öcscsét, a délczeg hadnagyot.

— Az Isten éltessen édes fiam. Maradj itt továbbra is, visszavonok minden rossz szót, a mit mondtam . . .

. . . Mikor pedig Arky Gyula, Bodor Ilkával a karján tisztelegni ment, hogy bemutassa a menyasszonyát, Ilus kezdet hálálkodni.

— Adta hunczut kis leánya! Te engem formálisan degradáltál. Elémbe tettél egy hadnagyot.

— Dehogy is édes Akos bácsi. Hiszen alárendeltjei vagyunk mindaketten, hálás gyermekei . . .

Szólt és megcsókolta az őrnagy homlokát, a mely egy kissé bizony redős vala már. Veér Akos meg csak nézte a leányt, jóságosan, édes nyugalommal, azzal a csendes gyönyörüséggel, a melylyel az apa néz fel gyermekére . , . Ott ragyogott szemében egy édes meleg sugara annak a kis parázsnak, a mely hamvad ugyan, de azért csak ég, ég lassan a hamu alatt.

Helvey Lajos.

A jó kormány.

Capus Alfréd a szellemes élczes tolláról ismert franczia szatyrikus ujabban a következő sikerült szatyrát irja a politikai helyzetről:

A kormány: Nagy figyelemmel hallgatok önökre, Uraim!

A legszélsőbb bal képviselői: Pártunk nevében kérjük, hogy a kormány a clericalizmus előhaladását akadályozza meg.

A kormány: Mondják meg önök küldőiknek, hogy reánk számithatnak.

A legszélsőbb bal képviselői (kibékülve): Nagyon jól van!

*

A jobboldaliak küldöttsége: Jobboldali társaink nevében kérjük a kormánytól, hogy végre valahára vessen véget az anarchiának, mely most nálunk uralkodik.

A *kormány*: Mondják meg az uraknak, hogy minden meg fog történni, hogy kivánságukat teljesitsem.

A jobboldaliak küldöttségei (elragadtatva): Kitünő! Ez az, amit mi a kormánytól vártunk.

*

A centrum küldöttsége: Van-e tudomása arról a kormánynak, hogy megigérte miszerint a Picquart ügyet a semmitőszék itélethozatala utánra halasztja?

A kormány: Nemes czélunk a kedélyek megnyugtatása.

A centrum küldöttsége: Többet mi sem kérünk.

*

Egy nemzetipárti: A kormány legfőbb feladatának kell lenni, a hadsereg tekintélyét helyre állitani.

A kormány: Igaza van.

A nemzetipárti: Ily körülmények között a kormányt támogathi fogjuk.

Egy radikális: Kérem a kormánytól . . . .

A kormány: Uraim mindent kérnek tőlünk, csak egyet nem. nevezetesen, hogy mi kormányozzunk.

Budapesti levél.

A közeledő karácsonyi ünnepek ismét alkalmul szolgálnak, hogy a vidéki közönség figyelmét egyes oly szükségletre hivjuk fel, melyeket csakis a fővárosban lehet legjobban feltalálni. Első helyen *Kertész Tódor* müiparáru raktára (Kristóf-tér, grf. Teleky-Palota) karácsony estére alkalmas játékszereit és a karácsonyfa-diszitéseket ajánljuk, melyek 2..50, 5 és 10 frtos összeállitásban, egy dobozban a legszebb és leggazdagabb választékot tartalmazza. A társas játékok és játékasztal kellékei, roulett-játék, sakk, domino, sat.; a társasjátékok könyve, leirás és utasitás 100-nál több társasjátékhoz kivánatra 25 krért bérmentve megküldetik. Lotto- és egyéb játékok; nyereménytárgyak összeállitása 5, 10—20 frt. Fröbel oktatva mulattató játékai, a leggazdagabb választékokal. Játékszerek kis gyermekeknek. A sport- és tornaczikkek, vadászfegyverek és a vadászat egyéb kellékei. Lovagló-eszközök. Finom bőráruk. Bronz és porczellán diszmüáruk. Iróasztal-kellékek. A varróasztal kellékei. Háztartási czikkek. Toilette-czikkek. Türelem-játékok. Kedélyderitő, meglepő tréfás tárgyak. Könnyen előadható büvészmesterség; mind a leggazdagabb választékban van raktáron és van bemutatva Kertész Tódor legujabb árjegyzékében, melyet kivánatra ingyen és dijmentesen küld.

A villamvilágitás rövid néhány év alatt nagy teret hóditott hazánkban; alig van ma már jelentékenyebb városunk, hol a villamvilágitás bevezetve vagy előkészületben ne volna s a villamvilágitás fogalma a *Siemens és Halske* részvénytársaság nevével van összekötve mindenütt, mert ez készitette a teljesen megbizható villamvilágitási berendezéseket mindenütt. De a *Siemens és Halske* részvénytársaság a villamos vasutak készitésében is óriási lépésekkel halad előre s Budapest összes vonalainak berendezése után az ország számos városában készitett villamos vasut közlekedést. Megbizhatóságának és elsőrendü tekintélyének bizonysága az is, hogy most Bécs városa kötötte meg a szerződést a Siemens és Halske részvénytársasággal összes lovasuti vonalainak villamos közlekedésre átalakitásával. Egyelőre 10 km. lesz átalakitva s azután időszakonkint 80 kméterenként az összes vonalak s egyelőre 90 kocsi, 2 lóerejü motorral készittetik. Az összes munkálatok költsége 20 millió frtra rug.

A zene tudás ma már általános; az ifjuság müveli és mint felnőtt ember is kedveli a zenét, mert az nyujtja a legkellemesebb szórakozást. Karácsonyi ajándékul is igen czélszerü egy hangszer, mely legjobb minőségben és jutányos áron lehet megrendelni *Bárány* Dezső műhangszerésznél Budapest kerepesi-ut 57 sz. a Luther-udvar épületében, hol a legnagyobb választékban van minden hangszer és zenélőmű. Különösen ajánljuk a családi önmüködő és hajtó hangszereket, az ariszton phönix, symphonium, ariosa, sat. készitményeket. Bárány Dezső feltalálója a hegedü-gerendának, mely által a legrosszabb hegedü is megjavul és gyönyörü szép csengésü hangot nyer. Speciálista hegedüjavitásokban és saját készitményü hegedükben, Olasz hegedűket nagy választékban tart. Képes árjegyzéket kivánatra dijmentesen küld. Postai megrendelések a legpontosabban teljesittetnek.

Egy érdekes esemény a zenevilágból ment végbe a napokban Budapest fővárosunkban *Ehrbar* Frigyes, csász. és kir. udvari- és kamara-zongora-gyár, kinek zongorái most első helyen állanak, ugyanis magyarban egyedüli képviseletét átadta az előkelő magyar Heckenast Gusztáv zongora-gyári raktárának. — Az 1865-ben alapitott és mindenkor legszolidabb és legjobb hirnévnek örvendő *Heckenast* Gusztáv czég nagyszerü helyiségében, *Budapest, IV. ker. Gizella-tér* 2 (váczi-utcza sarkán) saját gyártmányok mellett vannak még egyedül képviselve *Schiedmayer és fiai* stuttgarti udvari zongoragyár (a külföld legjobb zongorái), továbbá *Schweighofer*, Hoffmann, Proksch, Schmid, Derr stb. stb. és Thuringia Organ C. harmoniumgyár főraktára. Midőn örömmel konstatáljuk, hogy a *Heckenast* Gusztáv czég immár az »*Ehrbar*« zongorák egyedül elárusitója is, mindenkinek, ki a fővárost meglátogatja, ajánljuk a remek helyiségekben felállitott *zongorák, pianinók és harmoniumok* megtekintését! A czég kivánatra megküldi árjegyzékét.

A konyha mindennél előbbre helyezendő, innen nyervén a táplálékot, a legnagyobb óvatosság szükséges, hogy az egészségre annyira káros, sőt végzetes hatásu is lehet a különféle edények használata. Ugyanis a rézedény, mely belül czinezve van, a folytonos használatban a czinezés többé-kevésbbé az ételbe olvad, mely után a már sok esetben előfordult rézméreg (Grünspan) képződik, s az ily edényekben főzött ételek élvezete után egész család életével áldozhat. Éppen igy történik ez az email vagy nikkellezett edényeknél, melyek közül az előbbi lepattog, az utóbbi lekopik és rozsdásodik. A legelkiismeretesebben ajánlható a legelőkelőbb szaktekintélyek által elismert, ugy egészségi, mint gazdasági szempontból a tiszta nickel főzőedény a *Krupp Artur-féle* Berndorfi fémárugyár világhirü gyártmánya, mely nem oxidálódik, tehát betegséget sohasem okozhat. A közeledő karácsonyi idény alkalmaból még fölemlitjük a Berndorfi fémáru gyár alpacca-ezüst, kina-ezüst és alpacca asztali készleteit, evőeszközöket, thea-forralókat, kannákat és szürőket, karos gyertya-tartókat és egyéb diszmüveket, melyekről diszesen illustrált árjegyzékét kivánatra dijmentesen megküldi a Berndorfi fémáru-gyár raktára Budapesten, Váczi-utcza 25., a Kristóf-tér sarkán.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3 -5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Decz. 4. Kath. Legényegylet alakuló-gyülése d. u. 4 órakor az ujvárosi rk. iskola (Dudek-ház.) II. emeleti termében.
Decz. 4. Diák matineé.
Decz. 5. Thea estély a Zöldfában.
Decz. 8. Városi közgyülés d. u. 3 órakor.
Deczember 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.
Decz. 18. A dijnok egylet közgyülése d. u. 3 órakor a megyei árvaszék tanácstermében.

—

* **Egyházi kinevezések.** Ő Felsége a veszprémi székes-káptalanban *Kemenes* Ferencz olvasókanonokot nagyprépostá dr. *Palotay* Ferencz éneklő-kanonokot olvasó-kanonokká végül *Vogronovics* Antal őrkanonokot éneklő kanonokká nevezte ki.

* **Keresztszentelés Tótteleken.** Tóttelek község katholikus hiveinek ünnepe volt deczember 1-én. Három keresztet állitottak fel a községben fényes egyházi szertartással és a hivek tömeges jelenléte mellett. A kereszteken levő Krisztus képe *Zelinka* János szt.-jobbi esperes plébános ecsetje alól került ki. Az ünnepély sz. misével vette kezdetét mely után a kereszt szentelés szertartását végezte *Zelinka* János szt.-jobbi esperes plebános *Badzey* György csatári, *Rozenberszky* Gyula micskei, *Vagaszky* János tótteleki plebánosok assistentiája mellett. A templomban az egyházi beszédet *Rózenberszky* Gyula micskei plebános tartotta. Délben a tótteleki szerény plebánián volt megtartva az ünnepi ebéd, melyen a házigazda köszönetét fejezte ki *Zelinka* János esp. plebánosnak az áldozatkészségéért, *Rozenberszky* Gyula micskei plebánosnak a hivek épülésére tartott szónoklatáért és *Badzey* György csatári plébánosnak Ezen ünnep napon az egész községben szünetelt a munka.

* **A tüzérlaktanya felülvizsgálata.** A Nagyvárad városa által épitett tüzér laktanya épitésénél a város és az épittetők között diferentiák merültek föl. *Pünkösdy* Ferencz müszaki tanácsos tegnap az épitési bizottsággal megjelent a helyszinén. Jelen voltak: Pünkösdy Ferencz, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Darvassy Lajos, Busch Dávid, Dus László, Ragány János, Rimler Károly, Csordacsics Ferencz, May Sándor, Száhlender Károly, Komlóssy József és Moskovits vállalkozó. Első sorban a vállalkozó nyilatkozott. A számtani tételeket nem kifogásolja, azonban több irányban óvást emel 1-ör azért, hogy a lábazati nyers tégla falazatot nem egész szélességben számitották, csak a nyers tégla falazatot. A földfeltöltésnél 12,000 frtot követel még s ezt azzal igyekszik bizonyitani, hogy a vállalkozó ennyivel több föld szállitását mutatja ki. A párkányokat, mint az épülethez tartozókat kéri megfizetni épen igy követeli a eserépélek kifizetését. — A bizottság nem javasolja ezek kifizetését, mert a lábazati falak, mint közönségesek már számitva lettek. A többi tételek egységáraiban pedig az összes teljesitvények bennfoglaltatnak s ezekért külön fizetés nem jár. Ez a követelt négy tétel különben 22 ezer forintot tenne ki. A vállalkozótól visszatartott összegből levonják a késedelmes munka miatt szenvedett 1573 frt lakbér-veszteséget. A büntetést elengedik, ha azon helybeli iparosokat Bertsey György és Ragány János előtt kifizeti, akik kifogástalanul megfeleltek kötelességeiknek s ha továbbá eláll a többi követelésektől. — *Pünkösdy* Ferencz különben kijelentette, hogy az egész laktanya épitése kifogástalan, pontos. Dicsérettel emlékezett meg *Bushch* Dávidról, aki a terveket készitette s *Csordacsics* Ferenczről, aki az épitést ellenőrizte. Ez utóbbit jutalomra ajánlotta. — Az egész laktanya 464,740 frtba került s a város 23,119 frt évi bért kap érte a katonai kincstártól.

* **A pápa a spanyol sebesülteknek.** *XIII. Leo* pápa egy igen értékes kameát küldött a madridi jótékonysági sorsjáték részére, melyet

a legutóbbi háboru sebesültjei javára rnndeznek. A pápa ajándékához *Rampolla* bibornok levele van csatolva, melyben elmondja, hogy a Szentszék mennyire szereti a spanyol népet és jobb jövőt kiván neki.

* **A Kath. Kör. karácsonyja.** A Katholikus Kör nagyobbszabásu matinét rendez karácsony másodnapján. A programmpontok véglegesen meg vannak állapitva, csak az ünnepély külső rendezését kell még megállapitani Végleges döntés után a programmot egész terjedelmében közöljük.

* **Birói kinevezés.** Dr. *Genthon* Ferencz budapesti ügyészségi alügyész, ki hivataloskodását városunkban kezdte, a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszékhez biróvá nevesztetett ki.

* **Egy derék honleány halála.** Egy derék honleány elhunytáról ertesülünk mely részvéttel. *Gulyás* Imre asztalos iparos neje, született *Kóta* Mariska 22 éves korában tegnapelőtt reggel elhunyt. Egyike volt az elhunyt derék nő azoknak, kik minden feltünés nélkül áldoztak a magyar szabadságért elvérzett hősök emlékének. Évek hosszu során keresztül minden hazafias emléknapon ott diszlett Rulikovszky Kázmérnak, a magyar szabadság pártolásáért elvérzett lengyel hősnek hamvai felett a szebbnél-szebb koszoru, megnyilatkozásául egy egyszerü, fiatalmagyar nő lelkesedésének. Nagy Sándor vértanu szülntéshelyének emléktábláján még nem hervadt el a legutolsó koszoru, a melyet ez a derék magyar nő font a vértanu tiszteletére s már neki kell koszoru a koporsójára. Alig egy éve ment férjhez s most hitvese özvegyül s kis leánykája árván maradnak. Temetése ma, vasárnap délután 2 órakor lesz a nagy-utezai 332. sz. gyászházból. A végtisztességen leendő megjelenésre a bánatos férj felkéri ösmerőseit, jóbarátait. Nyugodjék békével!

* **A holnapi thea-estély.** Mint arról már tegnapi számunkban megemlékeztünk, a második thea-estély holnap, hétfőn lesz megtartva a Zöldfa nagytermében. A thea-estély ugy mint a multkori öt óra után kezdődik s nyolcz óráig fog tartani. Az estélyen egy thea ára ismét csak egy korona lesz. A multkori estély remek sikere után bizonyára még tömegesebben fognak részt venni városunk intelligentiájából az estélyen, hol a jó cselekedet igazi kedves időtöltéssel van egycekötve.

* **Egyházi kinevezés.** *Mayer* Antal püspöki könyvtárost a bibornok-püspök szentszéki aljegyzővé nevezte ki. Az uj szentszéki aljegyző ma a hivatalos esküt letette a szentszék előtt.

* **Megtagadta a képviselő-testület.** Biharvármegyében eddig nagyon rendezetlen állapotok voltak a főszolgabiró lakások tekintetében. Majd mind a 17 járásban bérházban volt elhelyezkedve a főszolgabirő lakása. Némelyik helyen aztán olyan épülettel kellett megelégedni, a milyen éppen volt. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ezen az állapoton ugy óhajtott változtatni, hogy egy kölcsönt vett fel főszolgabirói lakások épitésére s ebből mindazon helyeken, ahol még nincs, megfelelő épületeket emelnek. Cséffa községben szintén igen alkalmatlan a főszolgabiróság helyisége, miért is a vármegye elhatározta, hogy épittet alkalmas házat e czélra. Az épületet a község tulajdonát képező köztérre akarták emelni. A napokban azonban a képviselőtestület e tárgyban ülést tartott s ezen kimondották, hogy a kijelölt területet nem engedik át a főszolgabirói lak helyéül.

* **A pécsi nektár Pecze-Szőllősön.** A hamis borok kikutatásával a rendőrség Nagyváradon szünetet tart, mert nem hiszszük, hogy teljesen felhagyott volna a további üldözéssel. Biharmegye területén, ugy látszik, most kezdi a hatóság a pécsi borok üldözését. Pecze-Szőllős község területére is jutott a finom és olcsó Engl-féle kotyvalékból. Egyik ottani pinczében (nem Barátkynál) talált pécsi bort *Bige* György tb. főszolgabiró és dr. *Barna* Ármin körorvos és üvegekbe vett a borokból, hogy azokat vegyelemeztesse. Nem árt, csak hasznára lesz a közönségnek, ha minél szigorubban jár el a hatóság a hamis borok felfedezésével.

* **A kommendáns-réti katonagyilkossághoz.** A nemrég meggyilkolt katona, *Bree* Tanász bünügyében a katonai hatóság erélyesen folytatja a nyomozást. *Kigyóre* Demeter, az elfogott katona ellen most már terhelő adatok vannak, noha még mindig tagad. A katonai vizsgáló biró személyében most változás állott be, amennyiben a vizsgálat vezetője *Rotter* százados őrnagyá lett időközben kinevezve és innen átlett helyezve Helyébe Ritter v. Glazer százados lett áthelyezve, aki most a legerélyesebben folytatja a nyomozást.

* **Leforrázott gyermek.** Ily czimen a mult hó 29-iki számunkban megirtuk, hogy Nagy Mihály kővági gazdaember 2 hetes kisdede leforrázás következtében meghalt s azt is irtuk ez alkalommal, hogy a kisded gondatlanság áldozata lett. Mint a bonczolásnál kiderült, a kisded a szülésznő vétkes gondatlansága folytán — aki fürösztés közben forrázta le a gyermeket, — halt meg a leforrázástól számitott 9 napra. A szülésznő ellen különben a bünvád feljelentés megtétetett.

* **Sétahangverseny.** Nagyvárad müvelt közönségét a szórványosan rendezett felolvasásoktól eltekintve egyedül házi ezredünk derék zenekara részesiti kiváló müélvezetben. Ma már az ötödik sétahangversenyét rendezi a katonazenekar a rendes helyen és időben válogatott müsorral:

A müsor a következő:

1. Praeludio és Introductio a »La Traviata« operából Verdi G.-től.
2. A dalok városából. Keringő Zieher C. M.-től.
3. Nyitány a »Das Mortell« operetthez Suppé Fr.-tól.
4. Emlékezés Wagner Richard, »Tannhauser«-ére. Ábránd Hamm J.-től.
5. Tarka lapok. Egyveleg Fiala J.-től.
6. Magyar népdal. Induló Wataschek A.-tól.

* **A hamisitott borok** a sörfogyasztás arányait rendkivüli módon befolyásolják. A fogyasztó nagyközönség ugyanis a borok hamisitásai miatt jó részben lemond a hitelét vesztett bor élvezetéről és a tápláló, üditő söritalban keresi és leli meg kárpótlását. Ennek folytán a kőbányai sör fogyasztása általában nagyobb lendületet vett. A Király Sörfőző részvénytársaságnál a kereslet oly mérveket öltött, hogy különösen a góliát-maláta sör megrendeléseknek alig képesek eleget tenni.

* **A városatyák igazolása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának választott tagjai közül ez év végével 62-nek lejárt a megbizatásuk. Ezekre a helyekre november hó 6-án ejtették meg a választást. Az igazoló választmány, Németh y Károly elnöklete alatt tegnap foglalkozott a választásokkal s mivel egyetlen felebbezés sem adatott be, az összes megválasztott városatyákat igazolták.

* **Őrült a kutban.** *Gojlán* Péter gálai lakos csendes elmezavarban szenvedett évek óta. A napokban az elmezavar fokozott mérvben tört ki rajta, mely végzetes szerencsétlenségre vezetett. Hajnalban födetlen fővel rohant ki az utczára s onnan nekivágott a határnak, ugy hogy a legszorgosabb keresés után sem voltak képesek soká nyomára jutni, végre egy mezei kut fenekén találták meg, hova az illető magát elmezavarában belevetette — holtan.

* **Gyilkosság önvédelemből.** A kolozsmegyei Derite községben Hie Péter Bandi helybeli lakost a mezőn meggyilkolva találták. Az áldozat arcza egészen be volt feketitve koromal, de azért a megtalálók ráismertek. Dán Stefán ugyancsak deritei molnármester önként jelentkezett a bánffy-hunyadi járásbiróságnál s elöadta, hogy Hie Péter Bandit ő gyikolta meg jogos önvédelemből. Előadása szerint a dolog ugy történt, hogy Hie Péter Bandi, aki régi harosa, bekormozott arczal ráleset, megtámadta orozva és leakarta ütni. Mielőtt azonban szándékát végrehajthatta volna, Dán Stefán megrohanta és megölte. A bíróság jegyzőkönyvet vett fel a vallomásról s az önként jelentkezett gyilkost letartóztatta.

* **Kinevezés a kir. táblákon.** Ő Feltége *Harmathy* Károly nagyváradi kir. itélőtáblai elnöki titkárt a nagyváradi kir. itélőtáblához birává nevezte ki. A kinevezés a nagyváradi kir. itélőtábla egyik legmunkabiróbb tagját érte

* **Borsodmegye a kóbor czigányok ellen.** Az egész ország érzi a kellemetlenségét a kóbor czigányok garázdálkodásának. Mikor egy-egy község határát meglepik, vége-hossza nincs a lopásoknak, sőt a rablás és gyilkolástól sem riadnak vissza ezek a vándor truppok. Összelopott gebéikkel pedig az állategészségügyet veszélyeztetik. A rendőrség és a csendőrség sem bir velük. Borsodmegye feliratot intézett a képviselőházhoz, hogy az egész országra szóló törvényes intézkedéssel segitsen valamiképpen a mostani türhetetlen állapotokon s ezen feliratot pártolás végett Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságainak is megküldte.

x **Fontos közlemény.** Még mérsékelt élvezete a nehezen emészthető ételeknek is, gyakran különféle gyomorbajokat von maga után, melyek kezdetben, nyomás a gyomor tájékában, büfögés, hányás stb. által nyilvánulnak. Mindezen betegség tünetek ellen a legjobb sikerrel használják a Dr. Rosa-féle Életbalzsamot a Fragner B. gyógytárából Prag 205. III. Kapható minden gyógyszertárban. Utánzás tilos.

x **A legolcsóbb sorsjegy** tekintettel a nyeremények számára és nagy chanceokra, valamint a teljes biztosságra nézve kétségkivül a jótékonyczélu államsorsjáték, melyek huzása már f. é. deczember 15-én tartatik meg Bécsben. Az összes nyeremények, 12034 nyeremény, k szpénzben fizettetnek ki és a főnyeremény értéke 200,000 koronára rug. Ezenkivül találunk még a játéktervben számos nagyobb nyereményt. Egy sorsjegy ára mind a mellett csak 2 frt és a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben kapható.

EGYESÜLETEK.

Jótékony asszonyok gyülése.

A biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet gyülése tegnap délután 4 órakor báró *Gerliczy* Félixné elnökiete alatt választmányi ülást tartott. Az ülésen jelenvoltak: özv. Grunwald Henrikné, Mezey Vilma, Kiss Elekné, Darvassy Lajosné, Kunyhóssy Jánosné, Molnár Albertné, Geiszberg Emma, Imre Jánosné, Handschuherné, Metzingerné, Mezey Mihály pénztárnok, Böszörményi Géza jegyző.

Az elnök az ülést megnyitván, felhivta a választmányt, hogy intézkedjék a jövő évi közgyülés megtartása iránt .A választmány ennek folytán elhatározta, hogy a közgyülést a jövő hó 15-én tartja meg s megbizta *Mezey* Mihály egyleti pénztárost, hogy erről a tagokat értesitse. A közgyülés tárgysorozatát a következőkben állapitották meg:

1. Elnöki jelentés. 2. Pénztári számadás. 3, Tisztujitás.

Böszörményi Géza egyleti jegyző jelentést tett, hogy a budapesti Erzsébet-alap kezelő bizottságának felhivása folytán az egylet ivén begyült 140 frtot a bizottságnak felküldötték. Felolvasta özv. gróf Teleki Sándorné levelét, melyben az összeget megköszöni. Az egylet ivén a következők adakoztak.

Özv. br. Gerliczy Félixné 25 frt, Schlauch Jozefin 25 frt, Kubicsek Katalin 21 frt, Des Echerolles Károly 25 frt, Máriássy százados 2 frt, Sal Ferenczné 5 frt, özv. Grunwald Henrikné 2 frt, dr. Fráter Imre 5 frt, dr. Fráter Imréné 3 frt, Ba-

róthy Sándorné 2 frt, Kunz Gusztávné 3 frt, ifj. Schwarcz Ábrahámné 2 frt 50., Weinberger Jenőné 50., Herzfeld Nándorné 50., Schwartz Kálmánné 50 kr., Schwartz Zsigmondné 50 kr., Schwarcz Fánni 50 kr., Schwartz Ferenczné 50 kr., Buchwaid Lipót 50 kr., Mihálovich Róza 1 frt, Weisz Izidorné 50 kr., Mihelffy 50 kr., Molern 50 kr., Eigenbaum 1 frt, Kováts Kálmánné 2 frt, Csaba Károlyné 50 kr., özv. dr. Majer Ágostonné 1 frt, Stark Róza 1 frt, X. Y. 50 kr., Frankó Endréné 1 frt, Péchi Antalné 1 frt, Géczi Lajosné 1 frt Tamás Pál 50 kr., özv. Knapp Ferenczné 1 frt, Weiszlovits Lajosné 1 frt.

A jegyző továbbá jelentette, hogy az országos statisztikai hivatalnak a kért adatokat megküldte. A választmány e jelentést tudomásul vette.

A pénztárnok jelentést tett, hogy az egylet által rendezett virágkiállitáson befoly 154 frt. 44 kr, felét a városi felét pedig az Erzsébet-árvaház tőkéjének gyarapitására forditották. A választmány a jelentést tudomásul vette s a kiállitáson közremüködött kertészeknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezzel az ülés véget ért.

—

Nemzeti-Szövetség ülése.

A nagyváradi nemzeti szövetség választmánya tegnap rövid ülést tartott a kereskedelmi és iparkamara helyiségében.

Gyalokay Lajos elnöklete alatt jelenvoltak: Sipos Orbán, dr. Nagy Ernő, dr. Gyémánt Jenő, dr. Adorján Ármin, dr. Sarkadi Lajos, Kiss Elek, Winkler Lajos és dr. Márkus László szövetségi titkár.

A mult választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása után titkár jelenti, hogy a szövetségi központtól az ügyrendi szabályzat még ezideig sem érkezett le, a választmány mindazonáltal a szövetségi müködést megkezdhetőnek gondolja s felhatalmazást ad a tilkárnak az ügyrendi szabályzat 200 példányban való kinyomatására,

A központ megküldi a Nemzeti Szövetség hivatalos közlönyét a »Nemzeti Szövetkeze«-t pártolás végett. A választmány 3 példányban rendeli meg s azonkivül elrendeli, hogy ez irányban megkeresi az olvasó köröket, testületeket is.

Elnök előterjeszti, hogy megbizatása értelmében fölkereste *Tassy* Pál dr. törvényszéki elnököt az iránt, hogy az egylet rendelkezésére az igazságügyi palotában egy helyiséget bocsásson, ahol a hivatalos órákban a szövetség egy-egy ügyvédje szegény feleket ingyen jogi tanácscsal lásson el s erre az ülés véget ért.

Felolvasás az iparosoknak. A nagyvárad ipartestület dicséretes buzgalommal igyekszik az iparosság szellemi és anyagi érdekeinek nemcsak megvédésén, de előmozditásán, tovább fejlesztésén. Legujabban ahogy felmerült az ipartestületi hitelszövetkezetek létesitése, ez irányban is azonnal intézkedett, hogy azt megismertesse az iparosokkal. Az elnökségnek sikerült megnyerni dr. *Horváth* Jánost, az ismert iparügyi irót, hogy egy felolvasásban ismertesse meg a hitelszövetkezet czélját s azok előnyeit. A felolvasás csütörtökön, decz. 8-án délután lesz a tüzoltó őrtanya nagy termében. A felolvasásra az ipartestület a következő meghivót bocsátotta ki:

Tisztelt iparos polgártárs!

Ipartestületünk előljárósága a közel jövőben az iparosok közjólétének előmozditása czéljából az Országgyülés által alkotott 1898. XXIII. t.-cz. alapján egy ipartestületi hitelszövetkezetet óhajt nagyobb tőkebefektetéssel létesiteni. De mert az előleges munkálatokat neheziti azon körülmény, hogy sem utbaigazitási miniszteri rendelet, sem minta alapszabály rendelkezésünkre nem áll, testületünk szükségét látta dr. Horváth János ismert iparügyi iró és több fővárosi ipartestületek hatósági biztosát egy szakfelolvasás megtartására városunkba meghivni.

Dr. Horváth János ur ipartestületünk iránt táplált jóindulata folytán a meghivást elfogadta és a kért felolvasást *e hó 8-án csütörtökön* délután 2 és fél órakor fogja a tüzoltó őrtanya nagytermében megtartani.

Egyben jelezzük, hogy a már hivatolt t.-cz. alapján létesitendő országos központi hitelszövetkezet *1898. évi decz. hó 4-én* tartandó alakuló közgyülésén testületünk képviseletével dr. Horváth János urat biztuk meg.

Szives tiszteletünk kifejezése mellett felkérjük testületünk minden egyes tagját, hogy ezen felolvasásra mulhatatlanul eljönni sziveskedjenek. Szükséges, hogy ezen felolvasáson minden iparos jelen legyen, mert ebből fog tájékozást nyerni arról, hogy a megalakitani szándékolt intézmény mily nagy horderővel fog birni iparunknak kivánatos fejlődésére vonatkozólag.

Kelt Nagyváradon, 1898. decz. 3-án.

Jankovich János, ipartestületi főjegyző. *Bertsey György*, ipartestületi elnök.

—

Felolvasó-estély. A nagyvárad—velencze és váraljai »Népkör« *f. hó 10-én*, (szombaton) tartja ez idén első felolvasó estélyét, melyen dr. *Adorján* Emil kiváló humoristánk felolvasással, *Lőrincz* Riza kisasszony pedig két énekszámmal fognak közremüködni. A zongorakiséret ellátására Moizes tanárt fogja a rendezőség felkérni.

Igazságszolgáltatás.

Önvédelem vagy gyilkosság? A kir. törvényszék szombaton 10-én érdekes ügygyel fog foglalkozni, a melyről nem tudni, hogy önvédelem-e vagy pedig gyilkosság?

Az eset az, hogy Szabó András ökrös gazdának volt egy Rácz Mihály nevü szolgája akinek az volt a kötelessége hogy az ökrökre felügyeljen

A fiu egy izben az ökröket tulságosan eltalálta verni, ugy, hogy egy ökörnek a hátán a bőr megrepedt.

Ebből azután szóváltás keletkezett, majd verekedni kezdtek s a befejezése az volt, hogy Rácz Mihály a gazdáját egy vasvillával keresztül szurta s a Szabó András halva maradt a tett szinhelyén.

Rácz Mihály azonban azzal védekezik, hogy őt a gazdája támadta meg s csak önvédelemből szurta keresztül gazdáját.

Az ügy tárgyalasa igen érdekesnek igérkezik.

A vádlottat dr. Wavrek Kálmán fiatal ügyvéd fogja védeni.

Könnyü fizetési mód. A fizetésnek nagyon könnyü módját találta ki Malai József harangmezői lakos, azonban ezen kisérletée rajta vesztett s a törvényszék módot adott neki, hogy ujabb s esetleg jobb fizetési módot gondoljon ki a — börtönben.

A dolog igy történt: Malai János tartozott százhuz frttal Daszkál Mihálynak, egy teljesen vak embernek. Mikor a fizetési határidő elérkezett Malai János csak harmincz frtot tudott fizetni, mig a többiről uj kötelezvényt akart adni, azonban mivel tudta, hogy az öreg Daszkál vak, arra kérte az uj kötelezvény irójat, hogy azt csak 15 frtról állitsa ki s ugy olvassa fel, hogy 90 frtról szól.

A kötelezvény irója azonban ebbe nem ment bele s az uj kötelezvényt 90 forintról állitotta ki.

Mikor Malai látta, hogy igy nem boldogul, kikapta a két kötelezvényt a Daszkál kezeiből s a kötelezvényeket megégette.

Ezért a törvényszék tegnap Malai Jánost egy havi börtönre s az okozott 90 frt kár megtérítésére kötelezte.

Egy nem sikerült megvesztegetés. A Kőfaragó-utczának a rét felé eső végén van egy korcsma a Szabó Lajos korcsmája.

Ez a korcsma nagyon ösmeretes hely, amennyiben ott olyan dáridók szoktak folyni, amelyek rendesen a rendőrség előtt folytatódnak.

A korcsmáros *Szabó* Lajos fiatal ember még, s már másfél esztendőt ült a börtönben, többszöri megszakitással, s most is van még a rendőrségen nehán elintézetlen ügye.

Ez a korcsmáros a mult esztendőben két hordó bort tartott a pinczéjébe, amelyeket feleslegesnek tartott bejelenteni, s mikor a pinczét megvizsgálni jöttek, az ügyet ugy vélte rendezni, hogy az egyik borvizsgálónak a kezébe nyomott 5 frtot, azon kérés kiséretében, hogy az esetet ne jelentse fel.

A borvizsgálók azonban ebbe nem mentek bele, hanem Szabót följelentették.

Az ügyet tegnap tárgyalta e törvényszék a per adataiból bebizonyitottnak látta a megvesztegetési kisérletet s ezért Szabó Lajost tekintve büntetett előéletét *egy havi* börtönre itélte.

Az itéletet a vádlott msgfelebbezte.

TAVIRATOK.

—

Forrongás a szabadelvü pártkörtben

Budapest, decz 3. (Saj. tud. táv.) A képviselőház ülése után a szabadelvü pártkör valóságos forrongás szinhelye volt. Nagy a felháborodás Chorin ellen a képviselőházban tanusitott magatartása miatt.

Bánffy báró miniszterelnök kiadta a jelszót: Ki kell lépnie a pártból!

A szabadelvü párt kedden konferenciát fog tartani, melyen nagyfontosságu kérdések kerülnek elbirálás alá. Kimondják, hogy a kormány indemnity nélkül kormányozzon az utólagos jóváhagyás reménye nélkül. Inditványozni fogják a paralel ülések tartását.

Ő Felsége jubileuma.

Szófia, decz. 3. A Ferencz József király jubileuma alkalmából tartott Tedeum után a fejedelem udvarnagya, főhadsegéde és egész udvara az osztrák-magyar diplomácziai ügyvivőségre ment, hogy szerencsekivánatait átadja. Délután 4 órakor Ferdinánd fejedelem meglátogatta Call a báró diplomácziai ügyvivőt és átadta neki a polgári érdemrend nagykeresztjét. Este a fejedelmi palotában diszebéd volt, a melyre hivatalosak voltak az osztrák-magyar diplomácziai képviselet összes tagjai, a miniszterek és az udvari méltóságok. Az ebéd során a fejedelem a következő pohárköszöntőt mondotta:

»A mély tisztelet és igaz meghatottság érzelmével gondolok ezen a mai napon, a melynek ünnepiességét és fényét sajnos nagy fájdalom zavarja meg, annak az uralkodónak fenkölt alakjára, a ki ma 50 éves uralkodói jubileumát ünnepli s a ki e hosszu uralkodása alatt a kötelességet, a méltóságot és a lelki nagyságot a legnemesebb módon testesitette meg a trónon. A midőn a magam és kormányom nevében ezt a tiszteletteljes hódolatot mutatom be amaz uralkodó megszentelt személyének, a kinek képviselőjét örömmel üdvözlöm itt, poharamat Ferencz József császár és király, császári és apostoli királyi felségére emelem.

Call báró köszönetet mondott a fejedelemnek és a fejedelmi ház egészségére üritette poharát.

Bécs, decz. 3. A bécsi ügetőverseny egyesület az uralkodó jubileum alkalmából 5000 trtot adott jótékony czélokra.

Majna-Frankfurt, decz. 3. Az »Austria« osztrák-magyar egyesület az uralkodó jubileuma alkalmából zártkörü estélyt rendezett komoly jellegü előadásokkal és hangversenynyel.

Köln, decz. 3. Ferencz József király uralkodói jubileuma alkalmából az »Austria« osztrák-magyar egyesület a »Borak« cseh egyesülettel szövetkezve ünnepséget rendezett. Az »Ausztria« elnöke nagyhatásu prologot mondott. Oppenheim báró osztrák-magyar főkonzul, a ki az ünnepségen nem jelenhetett meg, két konzuláris hivatalnokkal képviseltette megát. (Magy. Táv. Ir.)

Francziaországi események.

Páris, decz. 3. Paty du Clam ellen megindították a vizsgálatot.

Páris, decz. 3. A »Matinl« azt mondja, hogy a titkos iratcsomóban semmiféle szenzácziós okiratok nincsenek. Dreyfus neve egyik iratban sem fordul elő, de ugylátszik, az tünik ki az iratokból, hogy egy franczia tiszt több hatalom katonai ettachéjával érintkezett.

A »Radical« jelenti: A semmitőszék Jules Roche-nál egy iratot foglaltatott le, a mely kétségbevonhatatlanul konstatálja az Esterházy őrnagy és Henry alezredes között fenállott viszonyt.

A Rappel megbizható forrásból arról értesül, hogy Freycinet most azt a kérdést tanulmányozza, milyen szerepet játszott Du Paty de Clam ezredes a Dreyfus-ügygyel összefüggő egyes ügyekben. A Rappel tudni véli, hogy Du Paty de Clamot legközelebb bíróilag üldözni fogják.

Az angol parlament,

London, decz. 2. Hivatalos jelentés szerint a parlament deczember 7-én ül össze.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irta: **Buchanan Róbert.**

Angolból fordította: **Dr. N. Gy.** 9.

A kis lelencz éppen most került ki a meleg lábfürdőből, a mely a tüzhely előtt gőzölgött s anyaszült mezitelenül, melegen mint a piritott kenyér feküdt ölben, ujongva és kapálózva, mint a madár a fészekben.

Nos, Antal szerény ember volt s szemérmesen hátat forditott.

— Oh nézzen ide Antal! — kiáltá az asszony — ugy-e csinos?

Antal szégyenlősen tekintett körül és tipegni topogni kezdett. Ha fiu lett volna a gyermek, merészebb lett volna ő is, de a gyermek a másik nemhez tartozott, a mely iránt a legegyügyübb félelemmel és tisztelettel viseltetett s igy csak körülnézett s elpirult, ennyi volt az egész.

— Aranyos kis leány! — folytatá Parr asszony, szeretettel csókolva meg a gyermeket.

— No nézze meg az ember! — mormogá Antal megvakarva fejét.

No de aztán, mikor a gyermek fel lett öltöztetve meleg flanellbe és Mártha fehér éjjeli köntösébe, odafordult s gyönyörüséggel szemlélte meg s bizony soha csinosabb, ragyogóbb, csókraméltóbb gyerek nem örvendeztetett meg anyai szivet, szemet. Mikor Antal odatartotta ujját, a kicsi belecsimpazkodott s erősen tartotta azt, mialatt Antal szerető szemekkel nézett rá.

— Ismeri kegyelmedet Antal! A tenger fenekén kellett volna feküdnie most, ha nem kegyelmednek lett volna szánva. Szegény drágám! Szeretném tudni, él-e apja, anyja? Vajjon hát azok ott vesztek a hajón?

— Nem látott kegyelmed asszonynépet a födélzeten? — kérdé a ház ura.

Antal fejét rázta s aztán, mintha valami hirtelen eszébe jutott volna, kigombolta ingét s megtapogatta mellét. Egy pillanatnyi keresés után bőrövet vett elő, a melyet szorosan derekához kötött volt.

— Ezt találtam vele a bölcsőben! — kiáltá. Kivülről ugy látszik, tapintásra ugy érzik, mintha arany lenne az övbe; elrejtettem azok elől a tolvajok elől. Azt hiszem, az a szegény teremtés, a kinek meg kellett halni, az dobta ide utolsó erőfeszitéssel, mielőtt megfulladt volna.

Átadta az övet Parrnak, a ki menten látta, hogy valami bőrtárna-féle az, titokzatosan készitve. Lecsatolva nehány kis csattot, tartalmához jutott — száz darab angol arany és kétszáz fontnyi papir pénz volt benne.

— Hüh! mondá Antal nyujtott fütyöléssel.

Az öv semmi vezér fonalat nem nyujtott a tulajdonos fölfedezésére, kivéve e kezdőbetük: R. M., melyek vörös selyemmel voltak ráhimezve; se irott, se nyomtatott papir nem volt benne. Mindazonáltal elég valószinünek látszott, hogy a pénz a gyermek tulajdona, alig lehetvén elvitatható prezumptiv joga.

A vagyon fölfedezése a szegény szatócsot oly gondolatra vezette, a melylyel eleddig nem igen törődött.

— No hanem most, hogy a gyermek idekerült, mit tegyünk vele? — kérdé hirtelen.

— Mit tegyünk vele? — vágott belé Reilly Antal. Az Ur akarata, hogy vegyük magunkhoz. Én leszek az egyik apja, kegyelmed a másik, az asszonyság pedig lesz az anyja, ha Isten is ugy akarja!

Igy hát némi habozás után elhatározták, hogy, ha senki se fogja követelni a gyermeket, vagy ha semmit se födöznek föl a családjáról, együtt nevelik föl Márthával, mint a szegény ház gyermekét. A jó asszonynak nagy gyönyörüsége telt a dologban s csókokkal boritotta el a gyermeket; mig Reilly Antal szive mélyén megesküvék, hogy sohasem fogja elfeledni, mit bizott rá az Isten, oly csudálatos és szomoru körülmények között.

Igy hát a hajótörésből került kis lány szives otthont talált Bartlepoolban s Parr Mabel nevet nyert.

III. FEJEZET.

Reilly Antal.

Reilly Antal azon vándor irlandiak közül való volt, a kik elszórtan az egész földön találhatók s kik semmi körülmények közt sem veszitik el nemzetiségük külső jeleit.

Ámbár sok év mult el azóta, hogy utoljára taposott ir földet s volt is társaságban, még most is olyan maradt vele született modora, mintha most lépett volna ki atyja kunyhójából Connemarában. A hajótörés idején ugy harminczöt év körül járhatott, fényezett mahagoni-fához hasonló arczbőrrel, ragyogó kék szemekkel, ravasz, titkos mosolygással ajakán. Egy nap csak föltünt a tengerparton, félszeguszóra halászgatva. Senki se tudta, honnan jön, vagy mit keres; ő pedig egy durva kunyhót épitett magának a homokbuczkák között, melynek ajtajánál korán reggel már látni lehetett őt, pipázgatva, mint a ki egészen otthon érzi magát. A kerület tengerparti alakjai, a kik tisztességes halászattal sohse foglalkoztak, hanem ugy tekintették az oczeánt, mint Istentől nyert előjoguk terét, eleinte rossz szemmel néztek a jó kedvü betolakodóra s előbb nem is igen hagyták őt békében tanyázni, mig egynehányat közülök nyugodtan fejbe nem bólintott, egyben barátságosan meg nem magyarázta nekik, hogy egymaga elbánik egy féltuczattal is közülök.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

Szőlősgazdák köszönete.

A nagyváradi szegényebb sorsu szőlőbirtokosok között, a város tulajdonát képező telepről ez idén 40,000 darab ***ingyen*** szőlőojtványt osztottak ki. Az oltványokban részesült 100 szőlőbirtokos, dr. *Bulyovszky* József polgármesterhez köszönő iratot intézett, mit ma délelőtt fognak átadni. A köszönő irat egész szövegében a következőképpen hangzik:

Nagyságos Polgármester úr!

Minden vagyonunkat és megélhetésünk egyedüli eszközét képezik azok a kisdarabka szőllők, melyek a philoxera pusztitása óta, még a szegényes megélhetési módot is alig képesek biztositani. Sem pénzünk, sem anyagunk nem volt hozzá, hogy megkezdjük a reánk nézve oly nagy fontossággal biró ujjáültetést s igy elképzelhető mily hiugya szorgalom és kitartás kelletett ahoz, hogy 1—2 hold hegyi földből képesek voltunk megélni.

Nagyságod, a vezetése alatt álló tanács, a szőlőtelep igen tisztelt kezelő bizottsága megértett bennünket, s a Nagyvárad városi amerikai szőlőtelepről ez idén már másodszor részesültünk ingyen szőlőojtványokban. Az ez alkalommal fejenként 400 darabjával kapott összesen 40,000 darab oltvány oly szép, oly egészséges foradásu, hogy valósággal nagy örömünkre szolgál, mert elpusztult vagyonunk s jóllétünk vissza állitásának reményét látjuk bennök. Mi tudjuk csak, hogy mit kaptunk velök. Anyagot a továbbfejlesztésre buzditó eszközt a küzdelemre, és kedvet ezen reánk, s hazánkra nézve fontos munkálatokhoz, melyektől nem csak a mi, hanem városunk jóléte is függ.

Mindnyájunk nevében, midnyájunk köszönetét fejezzük ki ez uton is a nagyságod és a vezetése alatt álló városi tanácsnak azon szives pártfogásért, melyben bennünket mindenkor de különösen ez alkalommal részesiteni szivesek voltak, nem nézve azt, hogy ezen pártfogás anyagi áldozatokba is kerül. Midőn ezt tesszük egyuttal kikérjük azt a jövőre nézve is, mert csak a Nagyságodék pártfogása által érhetjük el, — miért e pártfogás nélkül talán hlába küzdenénk, — vagyonunk helyre állitását s ez által nyugodtabb és könnyeb megélhetésünket. Hálás köszönetünk ismétlése mellett maradtunk Nagyságod alázatos szolgái Nagyvárad, 1898. november hóban. 100 szőlő birtokos nevében aláirások.

Hasonló szövegü köszönő iratot intéztek dr. *Sipos* Árpád hegyközségi elnökhöz is, kinek szintén ma délelőtt fogják azt átnyujtani.

Az országos központi hitelszövetkezet alakulása.

Az országos központi hitelszövetkezet ma fogja megtartani alakuló gyülését a fővárosban. A szövetkezet alapszabályai, melyek nem azért szerkesztettek, hogy az alakuló gyülés azokat valami nagyon megtárgyalja, — megjelentek már nyomtatásban is.

Ezek szerint a szövetkezeti kongresszus is szervezteini fog oly módon, hogy a központi hitelszövetkezettől függetlenül tárgyalhassa a szövetkezeti ügyeket, hozsájárulhasson azok előbbrevtelléhez. Lesz választmánya, a melyből, ha az e téren haladottabb nemzetek példáját ignorálni nem akarja, ki kell fejlődni az ügyészségnek is.

A vidéki központokkal szemben a tervezet kissé mostoha, mert csakisa központ által alakitott s ez által fel is oszlatható képviselőségekről szól holott a szövetkezetek helyes fejlődése megkivánja, hogy ezeknek autonom hatáskör biztosittassék. E nélkül vidékük érdekeit a központtal szemben kellő sulylyal képviselni nem igen fogják. Mi például az erdélyi szövetkezeteket ilyen központ nélkül elképzelni nem is birjuk. E tekintetben különben a kormány már régebben kötelező igéretet is tett, ez alól nem oldhatja fel magát.

Az alapitványi üzletrészekre 3.028,000 koronát jegyeztek. Ebből a pénzügyi minister egy milliót, az orsz. zálogkölcsön r. t., mely erre kötelezve volt, 400 ezer, a földhitelintézet 200 ezer koronát irt alá. Ehhez számitva a király, a hazai takarékpénztár, hitel- és agrárbank s még egy pár budapesti intézet nagyobb aláirását, a magánosokra és kissebb intézetekre nem egészen egy millió korona esik. A mi bizonyára éppen nem mutat arra, hogy a kormánynak sikerült volna a közönséget az aláirásokra nagy mértékben reá birni.

Legérdekesebb a dologban az, hogy a november 27-én lezárt hivatalos jegyzékben, a november 20-án kinevezett elnöknek nevét hiába keressük az aláirók közt. A mi csodálatos, de egyszersmind jellemző dolog is. Hiányzik maga Tolnavármegye is bár más, a dologban közelről nem érdekelt törvényhatóságok siettek jegyezni legalább egy üzletrészt. Az orsz. hitelszövetkezet vezérigazgatójává Seidl Ambrust fogják megálasztani. Egyik igazgatóul pedig Eisele József kazángyárost jelölik.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, deczember 3.

Buza márcziusra	9.81
Buza októberre	—.—
Uj tengeri	4.95
Tengeri augusztusra	—.—
Rozs őszre	8.59
Zab őszre	6.—

Értéktőzsde.

Budapest, deczember 3.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	359.40
Magyar hitel	389.—
Államvasut	358.30
Salgótarjáni	373.—
Wagon-kölcsön	226.75
Villamos vasut	278.30
Magyar leszámitoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	366.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	266.25
Magyar jelzálog	602.—

Bécs, deczember 3.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	351.75
Magyar hitel	380.75
Államvasut	351.75
Birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. deczember 3-án

Magyar aranyjáradék 4%	119.75
Magyar koronajáradék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavón földtehermentesi kötvény	97.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábályozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papirban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.70
Osztrák korona járadék	120.—
Osztrák járadék aranyban	11.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	913.—
Magyar hitelbankrészvény	389.50
Osztrák hitelintézeti részvény	360.60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	357.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	955.—
Német birodalmi márka	589.7½
London vista	120.55
Párisi vista	47.65
20 márkás arany	1179

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel szinét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. **Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, mig a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállitáson kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvásg kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakaritó. **Darabja 3 forint.**

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,

BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utcza 17.

Gyüjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **főfájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek **egy háztartásban sem kellene hiányoznia.** 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; **fóraktár Török józsef** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem•akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „**Horgony**“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valodit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Góliát maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legujabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemü külföldi árukat kiszoritsa.

Kellemes zamatja miatt kedvelt **üditő ital és gyógyhatásánál** fogva a legelső orvosi szaktekintélyek melegen ajánlák, különösen **dr. Korányi Frigyes** és **dr. Kétli Károly** egyetemi tanár urak tanusitják, hogy ezen sör sikeresen használhatónak bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyitó szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palaczk 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palaczk 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasuti állomásra szállitva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládáért és palaczkokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadnak: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utcza 40.

BELÉPÉSI FELHIVÁS

a „Polgári takarék- és segélyszövetkezet“

IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A **„Polgári takarék- és segélyszövetkezet“** 1899. január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1901. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet czélja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg ⅘ részét 6%-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesitésének megkönnyitése czéljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyittatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenkint 5 kr beiratási dij fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1899. január 3-tól kezdődő 4-ik cziklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház) ***mielőbb*** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.

A „Polgári takarék- és segély-szövetkezet“
igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután — — — 3—5-ig.
szombat délután — — 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint 25.000 üzletrészszel.

Köszönetnyilvánitás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg **rendkivüli meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide. **Hisszük, hogy e vadászczipők ép oly jók leszuck és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncziők.**

Zágráb, 1898. julius hó 8-án. **KRAHL,** huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke, a következőket irja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — ábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő hive: **WEKERLE SÁNDOR.**

Nincs több lábfájás

136 25—50

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghüléstől. Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után **megkönnyebül a járása** annak, ki czipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbetéttel látja el.** Kettős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerü 60 kr., homlok-talp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállittatott. Szétküldés csakis utánvéttellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágositások és prospektusok, köszönetnyilvánitások ingyen. Viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Szív-u. 18.

Polgári

menyasszonyi

kelengyét

ajánl

100 frtért

LUSTIG EDE

6 drb Chiffon-ing diszitve	12.—
6 „ Háló-köntös himzéssel	10.80
6 „ Nadrág	11.40
3 „ Alsószoknya	8.80
12 „ Zsebkendő fehér vagy szines	4.—
12 pár Harisnya	6.—
2 ágy Ágykészlet szépen kiállitva	14.80
6 drb Nanking-tollhuzat	5.40
6 „ Alsó-lepedő	9.60
2 „ 6-szem. garnitura damaszt	10.80
2 „ Kávésteriték szines	6.—
12 „ Törülköző vászon	6.—
12 „ Konyharuha	2.40
12 „ Portörlő különféle	3.—
o. é. forint	111.—
10% pénztár-kedvezm.	11.—

összeg netto frt 100

MENYASSZONYI KELENGYÉK rendelésre 100 frttól 1000 frtig.

Kivánatra minták az összeg előleges beküldése után megtekintésül házhoz küldetnek.

Vászon és fehérnemüek

nagy választékban.

	III	II	I
Rumburgi vászon 1 vég	30.—	40.—	60.—
Creas s irlandi vászon 78 cm.	6.—	12.—	24.—
Creas s irlandi vászon dupla-széles lepedőnek	24.—	36.—	48.—
Asztali készletek 6 személyre	5.—	10.—	15.—
Ágytakarék tricot	2.—	2.80	4.80
Törülközök vászonból tuczatja	3.60	6.—	12.—
Csipke s divatfüggönyök pár	4.—	8.—	12.—
Női chiffon-, vászon- és batiszt ingek	2.—	4.—	6.—
Női chiffon-corsetta	1.40	2.80	4.—
Női chiffon alsószoknya s nadrág	1.80	3.60	4.80
Ágyhuzat chiffon s vászonból 1 ágykészlet	20.—	30.—	40.—

A fentjegyzett czikkeket legjobban ajánlom, s daczára annak, hogy azok legolcsóbb szabott árakon vannak jegyezve, azon körülménynél fogva, — hogy utazókat nem alkalmazok — azok költségét **10% engedmény fejében** a t. vevőknek kedvezményezem.

LUSTIG EDE

BUDAPEST, Kerepesi-ut 2.

Alapittatott 1876. | Szabott árak.

Rendelések pontosan eszközöltetnek.

1217./1898.

Árverési hirdetmény.

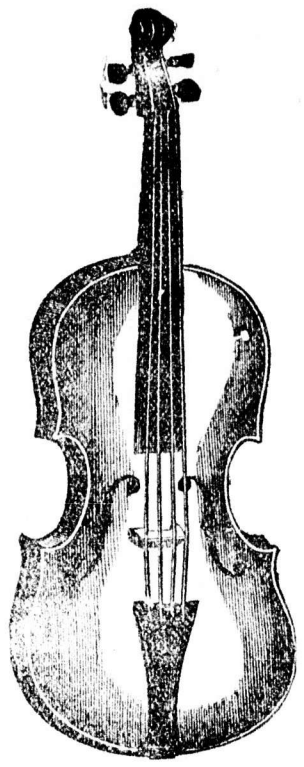
Alulirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbiróságnak 1898 évi V. I. 746. számu végzésével dr. Moskovics Jenő ügyvéd részére, ifj. Csicsó Lajos alperes ellen 56 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 589 frtra becsült ingóságokra, a fentidézett járásbirósági V. I. 746/4. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Kőfaragó-utcza, 823. sz. házban leendő megtartására határidőül **1898. évi deczember hó 12-ik napján** délelőt 11 órája tüzetik ki, mikor a biróilag lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégittetéséhez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirott kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyvárad, 1898. évi november hó 24. napján.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

Stowasser János

szász. és kir. udvari szállitó, hangszergyáros.

Egyesegyedül szabadalmazott, javitott TÁROGATÓ feltalálója.

Budapest, II., Lánczhid-utcza 5.

Hegedük 3, 4, 5, 6, 8 frttól feljebb.
Kijátszott régi mesterhegedük 20, 25, 30, 40 frttól feljebb.
Gordonkák 8, 10, 12, 15 frttól feljebb.
Czimbalmok erőteljes csengő hanggal 35 frttól 300 frtig.
Tárogató ősi magyar hangszer.
Szárnykürtök és **trombiták** 14, 18 és 20 frt.
Harmonikák erős orgona hanggal 3, 4, 5, 6, 8 frttól feljebb.

Hegedü vonóval és tokkal 8 frt.

Javitások pontosan és legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Zenekarok részére szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállittatnak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkatrészeit eltávolitja (az egészség fentartásának első feltétele) ugy leggyorsabban eltávolit minden gyomorbajt u. m.: **étvágytalanság, savanyu felböfög, és, felfuvódás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgörcs, gyomortalterhelés, elnyálkásodás, aranyér, nőibajok** s bélbajokat

Mindennemü gyuladás seb s daganat ellen több ezer köszönőirat által biztos hatásnak elismert szer: Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedésnél és emlőkeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyedésnél, pokolvarnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsirosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyittatik; ha azonban genyedés áll be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyittatik.

Dr. Rosa életbalzsama

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

Fragner B. gyógytárából, Prága 203—III.

E szer felfrissiti, gyorsitja az *emésztés tevékenységét, egészséges tiszta vért* ad s mint ilyen biztos elterjedt s **elismert népszerü háziszer.**

Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalomnélküli s a kenőcs hüsitő hatással van

Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁS! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készitményeket kérjük s jól vigyázzunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megfigyeljük. Mert csakis az a valódi *Rosa-féle balzsam* a melyen a gömbölyü védjegy s az a valódi *prágai házikenőcs*, a melyen a háromszögletü védjegy feltalálható.

A ki engem bármiféle hamisitásra rávezet, dijazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél megtekinthető.

Raktár Budapesten: **Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utódainál és**

71 15—25 **Hering Sándornál Nagyváradon.**

A készitő főraktára: FRAGNER B. gyógyszertárában a »Fekete Sashoz« Prága, Ecse der Ppornergasse Nr. 103.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

Ő csász. és apost. kir. Felségének elhatározása folytán.

A birodalom innenső részének polgári jótékony czélokra szánt

XXXII cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Osztrák birodalomban törvényszerüleg engedélyezett — **pénzsorsjáték 12.034 nyereményt** tartalmaz **készpénzben, 401.800 korona** végösszegben.

A Főnyeremény

200.000

koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir lottojövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1898. évi decz. hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utcza 7-ik szám. alatt, lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedék igazgatóság
államsorsjátéki osztályától.

6206./1898.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhidi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a nváradi gör. kath. káptalan kezelése alatt álló agg papot segélyző pénzalapja végrehajtatónak, Gerdán Tógyer vasadi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 frt — kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a vasadi 27. sz. tjkvben A I. 6—10. r. sz. a. foglalt ingatlanra 1240 frt, ugyanezen tjkvben A + I. r. sz. a. szőllőföldre az árverést 29 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlanok az **1898 évi deczember hó 20-ik napján d. e. 10** órakor Vasad községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 124 frt és 2 frt. 90 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. k. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Székelyhidon a kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál 1898 évi november hó 15-én.

Olasz József,
kir. aljárásbiró.

COAKS

tartós fütésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fütésére legjobb a **gáz-coaks**, mert a sulyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyúl meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr. fuvardijért házhoz szállitjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyujtunk **a coaks** vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számitunk.**

Nagyvárad, 1898. októberben.

Nagyváradi légszeszgyár:
Az igazgatóság.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságirók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utcza 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusitó,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.

Legolcsóbb és legczélszerübb
karácsonyi ajándék
egy

Ujságirók-Sorsjegye

melylyel
1 korona
árért
egy
100.000 koronás
és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyeremények a kezelőség 20% levonással kivánatra készpénzben visszaváltja. Minden sorsjegy utánfizetés nélkül mind a 6 húzáson játszik.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságirók Egyesületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utcza 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusitó,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.